

Ljudska

PRAVICA

LETO XXII. Stev. 9
 GLAVNI IN ODGOVORNI
 UREDNIK
 IVAN SINKOVEC
 UREJA UREDNIŠKI ODBOR
 List izhaja vsak dan razen
 petka. Cena 10 dinarjev

»LJUDSKA PRAVICA«
 USTANOVljena 4. OKTOBRA
 1934 * MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZBA-
 JALA KOT 14-DNEVNIK IN
 TEDNIK. OD OSVOBODITVE
 DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
 NIK. NATO PA KOT TEDNIK
 * OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKI POVEZANO-
 STI Z »BORBO«

PREDSEDNIK TITO SE VRAČA V BEOGRAD

Radosten pozdrav Ljubljane

Na poti od Pulja do Ljubljane je tovariša Tita spremljal predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko - 60.000 Ljubljančanov je poslušalo pozdravne besede predsednika republike

Ljubljana, 11. januarja. — Po uradnem obisku v Etiopiji in Egiptu se je danes popoldne na poti v Beograd ustavil v Ljubljani predsednik FLRJ Josip Broz-Tito. Od Pulja, kjer se je včeraj izkrcal z »Galeb«, pa do glavnega mesta LR Slovenije je maršala Tita spremljal predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko. Na ljubljanski železniški postaji so predsednika FLRJ in njegovo spremstvo pozdravili predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, član Zveznega izvršnega sveta Ivan Maček, podpredsednik Izvršnega sveta LRS Marijan Breclj, generalni podpolkovnik Nikola Karanović, predsednik OLO Ljubljana Marijan Dermastia in drugi ugledni predstavniki našega javnega življenja. Po 20-minutnem postanku v Ljubljani je modri vlak s predsednikom Titom in njegovim spremstvom nadaljeval pot proti Zagrebu in Beogradu.

Predsednik Tito je rekel, da so tudi njegovi sodelavci videli, da imajo tudi voditelji Etiopije in Egipta ne glede na različne sisteme znotraj teh dežel in naše dežele mnogo skupnih, istovetnih gledišč na mednarodna vprašanja, pa tudi na vprašanja razvoja v teh deželah. Seveda tu ne gre za to, da odhajamo v te daljne dežele, da bi bili dlje ločeni od svojih vsakdanjih poslov, in sicer dokaj važnih poslov, za to, da bi lahko zdaj mi morda nekaj spletkarili namesto tistih, ki so se nekoč mudili tam. Mi smo se napotili tja, da bi spoznali ti dve deželi, da bi spoznali njune razmere, da bi spoznali duha v teh deželah, težnje teh narodov itd. in da bi laže medsebojno sodelovali, ker imamo možnosti za medsebojno gospodarsko, kultur-

poudaril, da je na svojih dosedanjih obiskih v deželah Azije in Afrike videl, da sile mednarodnega sodelovanja čedalje bolj naraščajo in da so čedalje močnejše. Potem pa je rekel: »Zdaj bi bilo že potrebno, da bi se ljudje, ki goje še stare nazore o mednarodnih stikih, otresli teh nazorov in se prilagodili novemu položaju, da bi malo bolj upoštevali, kaj mislijo narodi malih in narodni zaostalih dežel, da imajo ti narodi pravico spregovoriti svoje besede, zlasti kadar gre za tako važne zadeve, kakor je ohranitev miru na svetu in mirno sodelovanje med narodi.

Mi smo doživeli v teh deželah — je poudaril predsednik Tito — izredno tople sprejem, izražen v velikanskih simpatijah, ki jih goje ti narodi do naše dežele. In videli smo, da so nas sprejeli brez sumničelj, da so videli v nas odkritosrčne prijatelje, ki nimajo nobenih zahrbitnih namenov, marveč žele, da bi strnili svoje sile ter sodelovali v medsebojno gospodarsko, politično in kulturno korist in v korist ohranitve miru na svetu.

Na koncu je predsednik Tito rekel, da ne najde besed, s katerimi bi povedal, kako globoko so bili on in njegovi sodelavci ganjeni sprico vsega, kar so videli v prijateljskih deželah Etiopiji in Egiptu, zlasti ker so videli narode druge celine, pripravljene braniti do zadnje kaplje krvi svoje težko priborjeno neodvisnost, narode, ki žele sodelovati v vsakim, kdor je z njimi odkritosrčen in kdor pošteno misli o njih.

Predsednik Tito je po govoru odšel s tribune ob viharjem vzkljanju in pozdravljanju ter se še nekaj časa razgovarjal s političnimi predstavniki LR Slovenije, potem pa je pozdravil vse prisotne in vstopil s spremstvom v vlak, ki je ob 16.50 odpeljal proti Zagrebu.

Tovariš Tito je odzdraviljal z vagona modrega vlaka, ki je iz Ljubljane nadaljeval pot proti Zagrebu

Naserova izjava za jugoslovansko javnost

Kairo, 11. jan. (Tanjug). V zvezi z obiskom predsednika FLRJ Josipa Broza-Tita je dal predsednik egiptovske vlade Naser dopisniku »Tanjuga« in »Borbe« v Kairu naslednjo izjavo za jugoslovansko javnost:

»Rad bi še enkrat poudaril, da je obisk predsednika Tita v Egiptu mnogo koristil obema deželama, zlasti pa Egiptu. Prihod vašega predsednika nam je omogočil plodno izmenjavo misli. Ponovno smo prišli do prepričanja, da so naši pogledi na razna vprašanja istovetni, kakor je to poudarjeno v skupnem poročilu. Omogočeno nam je bilo, da smo skupaj proučili mnoga vprašanja, in to bo za obe deželi zelo važno.

Imamo skupne poglede na mnoge probleme. Med našimi plodnimi razgovori smo razpravljali o sodelovanju na raznih področjih, kakor n. pr. v Združenih narodih ter na gospodarskem in kulturnem torišču. Po mojem mnenju je imel Egipt mnogo koristnih sadov od obiska predsednika Tita. Ta obisk je znova potrdil veliko važnost osebnih stikov, ki so mnogo pomembnejši od kakršnih koli govorov ali izjav. To je tisto, kar

bi lahko imenovali enega izmed uradnih uspehov obiska predsednika Tita v naši deželi.

Druge stvari, o kateri bi rad posebej spregovoril nekaj besed, je vtis tega obiska na egiptovsko ljudstvo, ki že dolga leta spremlja čedalje odločnejše akcije maršala Tita od boja za osvoboditev do naših dni. Egiptovsko ljudstvo dobro pozna predsednika Tita. V dnevih, ko se je vaš predsednik mudil v naši deželi, je lahko egiptovsko ljudstvo izpricalo svoja čustva do njega osebno ter veliko zanimanje za visoka načela, ki jih predstavlja in ki jih je uresničil v osvoboditvi in izgradnji svoje domovine.

Egipt je proti kolonializmu in zmeraj za osvoboditev narodov. Zato dobro razume boj, ki ga predstavlja maršal Tito. To je tudi glavni razlog, da naši narodi globoko spoštujejo neodvisno politiko Jugoslavije, ki se uresničuje pod vodstvom predsednika Tita.

do zadnjega kotička napolnjeni Trg Osvobodilne fronte vzkipev in navdušenju in dolgotrajnem pozdravljanju.

Predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia je izrekel v imenu prebivalstva tople do-

Ob prihodu v Ljubljano je predsednika republike najprej pozdravil tovariš Boris Kraigher

brodošlico predsedniku Titu, ki je zatem v krajšem nagovoru opisal svojo pot.

Pozdravne besede predsednika Tita

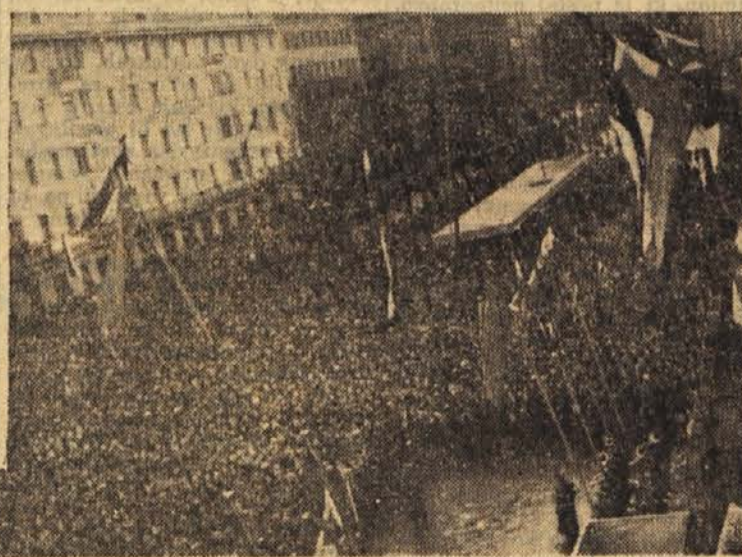
V začetku govora v Ljubljani je predsednik Tito sporočil njenim prebivalcem pozdrave narodov Etiopije in Egipta, ki goje globoke simpatije do naše dežele in njenih narodov, ker vidijo v njih svoje odkritosrčne prijatelje, ki jim lahko popolnoma zaupajo. »Naše potovanje v ti dve daljni prijateljski deželi, je rekel predsednik Tito, je imelo isti cilj kakor naše lanske potovanje v Indijo in Burmo. Skrb za ohranitev miru, skrb za miren razvoj nas je napotila v ti deželi, da bi se skupaj z njunimi voditelji pogovorili o vseh problemih, ki zdaj teže svet, in prišli do skupnega sklepa, kaj bi bilo treba v prihodnje delati in kaj vse ukreniti, da bi se lahko narodi v miru razvijali in si medsebojno pomagali.

60.000 prebivalcev Ljubljane je na Trgu Osvobodilne fronte radostno sprejelo tovariša Tita

no in politično sodelovanje. To je bil naš cilj.

Razen tega, je poudaril nadalje predsednik Tito, je naš cilj ta, da sodelujemo z vsemi tistimi silami na svetu, ki se upirajo obrnavanju mednarodnih problemov s pozicije sile, ki menijo, da je zdaj najvažnejše, najbolj bistveno na svetu, ko je še mnogo neurejenih vprašanj, delati mirno, se sporazumevati na miren način in odpraviti ali odstraniti tista sredstva, ki so jih nekoč uporabljali v obrnavanju mednarodnih problemov.

V nadaljevanju svojega govora

je predsednik Tito govoril o spremembah v afriških deželah in poudaril, da njihovi narodi zdaj drugače gledajo na to in da ne žele več, da bi imeli varuhe nad seboj ali da bi jim kdo vsiljeval svoje gospodstvo. Mi smo videli, da so ti narodi sposobni, da se sami upravljajo. Predsednik Tito je potem opozoril na svoje večrajšnje besede v Pulju, da je tem narodom potrebna pomoč, pomoč od zunaj. In če so na svetu ljudje, vodilni ljudje, ki odkritosrčno mislijo, da je treba tem deželam pomagati, tedaj jim je treba pomagati z nasveti, nuditi jim emotno in tehnično pomoč, ne pa s silo vsiljevati jim svoje varušvo.

Predsednik republike Tito je

Posebni vlak predsednika republike, 11. januarja.

Nekaj minut pred deseto se je predsednik Tito s soprogo Jo-

S POSEBNIM VLAKOM. OD PULJA DO LJUBLJANE

Na peronu železniške postaje zbrano ljudstvo je pohitelo proti predsednikovim salonskim vagonom in neutrudljivo prosilo tovariša Tita, naj stopi k oknu. Ta želja se je izpolnila o veliko zadovoljstvo zbranega ljudstva.

Na železniški postaji v Postojni je navezal predsednik Tito z množico žvahen neposreden pomene.

»Veseli nas, da smo spet doma,« je dejal.

»Nas pa veseli, da ste spet med nami,« je bilo slišati iz množice.

Ljudje so prosili, naj jim tovariš Tito pove kaj o svojem potovanju.

»Prekratek čas nam je odmerjen tu,« je dejal predsednik Tito, »da bi z vami občitrneje govoril.« In vendar je začel Tito govoriti. Sporočil je ljudem tople pozdrave narodov Etiopije in Egipta. Narodi teh prijateljskih dežel Jugoslavijo visoko cenijo in ljubijo. Veseli jih, da imajo v Jugoslaviji prijatelje, nas pa veselijo, da imamo prijatelje o njih.

Predsednik Tito je izrazil prepričanje, da bodo sadovi obiska zelo koristni za nas, pa tudi za narode Etiopije in Egipta, kakor tudi za splošno stvar miru. Ko je govoril o napredku Etiopije in Egipta, o ondotnem toplem podnebnju, je vzbudil radosten smeh s svojo šaljivo pripombo: »Tu je mnogo hladneje kakor v Afriki.«

»Kje pa je vaša soproga?« je vprašal nekdo zunaj perona.

Predsednik Tito je dvignil pogled in se od srca zasmeljal, ko je opazil na peronu večje število deklet, zbranih tam, da bi bolje videle predsednika Tita in njegovo soprogo.

»Nekam se je skrila,« je odgovoril Tito v šali.

Solarčki s šolskimi torbami na hrbtih so se prerinili v neposredno bližino predsednika Tita.

»Pozdravljeni, otroci!« jih je pozdravil. Vprašal jih je, kako se počutijo. Pronega odgovora pa ni dobil. Vprašal jih je, ali se vračajo iz šole ali gredo v šolo. Odgovorili so mu, da se vračajo iz šole. Potem jih je vprašal, kaj jim je bolj po godu: da gredo v šolo ali da se vračajo iz nje? Več glasov je odgovorilo: »Da se vračamo iz šole.« »Zakaj pa?« »Ker se je treba v šoli učiti,« so mu odgovorili solarčki. Potem pa je bilo slišati druge glasove šolskih otrok: da radi hodijo v šolo in da se radi uče.

»Sole je treba ljubiti, treba se je učiti,« jim je rekel tovariš Tito. Neka deklica, učenka III. razreda osnovne šole, je predsedniku Titu povedala, da ve, kod vse je hodil, in da jim je učiteljica pokazala kraje, ki jih je obiskal. Zal je bilo treba ta pomene prekiniti. Posebni vlak je odpeljal proti Ljubljani.

Jože Smole

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 12. januarja
 Delno oblačno vreme. V nižinah ponohi in dopoldne megla. V višinah nad 800 m jasno. Temperatura ponoči med -2 in -5, na Primorskem do +3. Najvišja dnevna med +3 in +7 stopinj C.
 Snežne razmere: Pokljuka 90 cm, Planica 80 cm, Kravace 62 cm, Smar-nar gora 10 cm, Gospodična na Gor-jancih 20 cm.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE
 Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 10. januarja 1956.
 Srednji dotok v m³/sek (prve številke za leto 1956, druge za 1955).
 Drava, Dravograd 110, 146; Sava, Moste 8,2, 9,5; Sava, Medvode 23,2, 27,8; Soča Doblar 51,0, 29,8.
 Indeks proizvodnje v primerjavi z letom 1955: 93.

Površno obravnavanje problemov Ljudske mladine

Zadnje čase zlasti na raznih konferencah in posvetovanjih ZK, Socialistične zveze, Ljudske mladine ter drugih političnih in družbenih organizacijah čedalje živahnije razpravljajo o vlogi mladine in v tej zvezi o vprašanju dela mladinske organizacije. Ta razprava je postala zlasti živahna v vrstah Zveze komunistov, v občinskih in okrajnih komitejih, ki pripisujejo zadnje čase na splošno delu mladinske organizacije čedalje večji pomen.

Videti pa je, da se mnoge organizacije Zveze komunistov še zmeraj premalo naslanjajo na Ljudsko mladino kot politično organizacijo, kakor so delale prej, ko je mladina »operativno« sodelovala v uresničevanju gospodarskih ukrepov. Jasno pa je, da se v sedanjih razmerah politična vloga Ljudske mladine ni zmanjšala, kakor mislijo nekateri aktivisti. Še več, če le malo bolje pogledamo dejavnost posameznih mladinskih organizacij v obravnavanju raznih zadev, homo videli, da se te organizacije še zmeraj razvijajo kot živi politični organizmi. Takšno napačno gledanje na Ljudsko mladino nekaterih aktivistov in komitejev pa je odsev nerazumevanja novih pogojev dela z mladino, tako da pride delno tudi do podcenjevanja njene politične sposobnosti. Na drugi strani je to naziranje tudi posledica še nedavne enostranske usmeritve posameznih mladinskih organizacij, ki so razvijale družbeno in zabavno življenje mladine, pri tem pa neupravičeno zapostavljale politično dejavnost.

Mnogi voditelji v podjetjih, pa tudi v nekaterih okrajnih vodstvih menijo, da mladinska organizacija izpolnjuje svoje naloge, če športno ali kulturno društvo dobro dela in če je zabavno življenje dobro organizirano. Da se mladina manj zanima za gospodarska vprašanja, tarifno politiko, delovno storilnost in druge zadeve po mnenju mnogih aktivistov sploh ni napaka »ker mladi ljudje tako niso dorasli, da bi o tem razpravljali.« Nekateri mislijo, da je vloga Ljudske mladine v obravnavanju teh vprašanj razen v organih delavskega samoupravljanja in sindikatih odvečna in neučinkovita. To gre tako daleč, da na pr. v mnogih podjetjih v Slavoniji in Sibiriji mnoga vodstva, celo v komuni, sploh ne zahtevajo posebnega sodelovanja mladine, kadar obravnavajo politična in gospodarska vprašanja. Še več, na takšne sestanke mladinskih voditeljev sploh ne vabijo. Nasprotno pa zmeraj povabijo mladinske voditelje, če obravnavajo športno delo ali organizirajo kakšno prireditev.

Praksa je pokazala, da množična in dejavna podpora mladine ne manjka v nobenem primeru, kadar zahtevajo od mladine določeno praktično delo. Po najbo še tako težavno in kočljivo. To je pr. najbolj pokazala obsežna akcija mladine Bosne in Hercegovine za zgraditev novih šol, sodelovanje Ljudske mladine Hrvaške pri graditvi vinodolske hidrocentrale, akcija fantov in deklet Makedonije za zgraditev higienskih naprav in za ureditev vasi, zlasti pa lanska akcija jugoslovanske mladine za zgraditev športni-igrišč. Samo lani od maja je mladina zgradila nad 1000 novih igrišč. V mnogih okrajih je mladina sodelovala tudi pri graditvi cest, urejanju sadovnjakov, graditvi domov itd. Vse to so nedvomno zelo veliki uspehi.

Če proučujemo in ocenjujemo stanje in delo med mladino, bomo nadalje videli, da se ravno mnoge organizacije Zveze komunistov bolj po enostranskih vtisih in zunanjih znakih brez vsestranskega poglobljanja v bistvo problema. Posledica tega so tudi dokaj površni in posplošeni sklepi. V refe-

ratih in razpravi na občinskih in okrajnih konferencah Zveze komunistov in Socialistične zveze v glavnem prevladujejo splošne ugotovitve ter tipizirane politične in že običajne fraze, kadar govorijo mladini: »Treba se je boriti proti apolitičnosti med mladino, treba je povečati boj proti dekadentnim in malomeščanskim vplivom« itd. Ob proučevanju problemov dela in vzgoje Ljudske mladine posamezne organizacije Zveze komunistov premalo upoštevajo tudi ostale družbene čimtelje, ki so vsak na svoj način poklicani, da vplivajo na oblikovanje socialistične zavesti mladih ljudi. Skratka, premalo upoštevajo to, da se osebnost mladega človeka oblikuje pod vplivom raznih okoliščin in čimteljev, da pa je notranje politično življenje in vzgojno delo Ljudske mladine samo zelo važna komponenta.

Takšna enostranska usmeritev je izražena tudi v načinu pri delu za vzgojo mladine. Mnoge organizacije in komiteji Zveze komunistov pomagajo izključno samo vodstvu Ljudske mladine — organizirajo skupne sestanke z njim in podobno — namesto da bi organizirali boj na širšem torišču za pritegnitev vseh družbenih čimteljev, ki vplivajo na vzgojo mladine, in da bi pridobili komuniste, da bi v neposrednem delu pomagali mladini, da bi oblikovali napredne nazore in gojili pozitivne navade. Z. Staubinger

Predsednik Tito prispel v Zagreb

Zagreb, 11. jan. (Tanjug). — Prirčno pozdravljen od množice ljudi, državnih in političnih voditeljev ter javnih delavcev je Nocoj okrog pol osmih prispel iz Ljubljane v Zagreb predsednik republike Josip Broz Tito. S posebnim vlakom so prispeli v Zagreb tudi predsednikova soproga Jovanka in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarić in državni tajnik za narodno obrambo armadni general Ivan Gošnjak, ki so predsednika Tita sprejeli v Pulju ob njegovem povratku v domovino. S predsednikom Titom so prispeli tudi ostali voditelji, ki so bili na uradnem obisku v Etiopiji in Egiptu.

Rekord velenjskih rudarjev

V rudniku lignita v Velenju so decembra nakopali rekordno količino premoga, lani pa so dosegli tudi največje letno proizvodno v tem premogovniku. Decembra so nakopali 100.000 ton lignita, medtem ko so v prejšnjih mesecih mesečno nakopali povprečno okrog 90.000 ton. Lani je Velenje dalo skupno 1.116.000 ton lignita. V primeri z 1955. se je lanska letna količina nakopane lignita v Velenju podvojila. Pričakujejo, da bodo letos nakopali še več premoga.

Nov način obdavčenja kmetov proučujejo

Sestanka v Državnem tajništvu za narodno gospodarstvo se je udeležil član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar

Novi osnutek obračuna katastrskih dohodkov, o katerem so včeraj razpravljali v Državnem tajništvu za narodno gospodarstvo FLRJ, sloni na novih cenah kmetijskih pridelkov in novem obračunavanju dohodkov v živinoreji. Tega sestanka so se udeležili član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar, državni tajnik za narodno gospodarstvo FLRJ Ivica Gretič, člani Zvezne komisije za obračun katastrskih dohodkov, republiški državni tajniki za posle narodnega gospodarstva in predstavniki republiških katastrskih uprav.

Dohodke od živinoreje bi obračunavali po novem predlogu tako, da bi cene živinske krme vključili v katastrski dohodek. Dosedanji predpisi so predvidevali, da se dohodek od živinoreje obračunava od tistega števila živine, ki so ga imela kmečka gospodarstva konec leta 1951. Tako ne bi več upoštevali živine iz leta 1951, marveč tisto število živine, ki bi jo lahko v normalnih razmerah redili na zemljišču.

Vključitev dohodkov od živinoreje v katastrski dohodek prek zvišanja cen živinske krme je mnogo pravilnejša od dosedanjega načina. Dohodek od živinoreje bo odpadel večnoma na tiste kraje, ki imajo več pogojev za živinorejo, oziroma ki v resnici tudi rede več živine. Po prejšnji metodologiji in sedanji uredbi o katastru zemljišč so obračunavali kmetijske pridelke po gospodarskih cenah iz leta 1952. Ker pa so cene kmetijskih pridelkov znatno narasle, nova metodologija

predvideva, da bodo katastrski dohodek računali po sedanjih tržnih cenah, in sicer po določnih vrstah-področjih. Vse ozemlje FLRJ bi razdelili na štiri področja, po katerih bi ocenjevali katastrski dohodek.

Katastrski dohodek bi ugotovili za vsak razred zemljišča in posebej za vsako katastrsko kulturo v okraju. Na podlagi določene katastrske lestvice katastrskih dohodkov bi izračunali katastrski dohodek vsake parcele po njeni površini, po kmetijski kul-

turi in razredu zemljišča. Podlaga za ugotovitev katastrskega dohodka bi bilo običajno kolobarjenje posevkov pšenice, koruze, krompirja in krmlnih rastlin. Katastrski dohodek za industrijske rastline bi se obračunaval na enak način kakor za koruzo, to se pravi tudi dohodki od koruze bi veljali za industrijske posevke. To predlagajo zato, ker katastrski razvrstitev nji ne more biti kriterij, na podlagi katerega bi lahko videli, ali je zemljišče primerno za pridelovanje industrijskih kultur ali ne. Morebitni večji dohodek od pridelovanja industrijskih rastlin bi obdavčili z davkom na promet.

Prednost tega načina obračunavanja katastrskega dohodka pred načinom iz prejšnjih let je v tem, da omogoča, da bi približno točno obdavčili kmečka gospodarstva v vseh krajih. J. Dr.

Precej podjetij se ne bo moglo več ukvarjati z zunanjetrgovinskimi posli

Beograd, 11. jan. (Tanjug) Do konca tega meseca bo bržčas končana revizija naših zunanjetrgovinskih podjetij. Sodeč po uspehih dosedanjega proučevanja se precej podjetij ne bo več moglo ukvarjati z zunanjetrgovinskimi posli. V zunanjetrgovinski zbornici menijo, da bo ta ukrep nedvomno pospešil poslovanje jugoslovanskih podjetij, ki se ukvarjajo z mednarodno menjavo blaga, ker so dosedanje izkušnje pokazale slabe posledice široke decentralizacije zunanje trgovine.

Kot nadaljnji učinkoviti korak, ki ga bo storila zbornica za napredek zunanje trgovine, omenjajo upostavitve službe konjunkturnih opazovalcev in trgov, za katere se zanimajo jugoslovanski izvozniki. Ti opazovalci naj bi na najhitrejši način pošiljali poročila o gibanju cen, o potrebah trga in podobno, kakor je običajno v zunanjetrgovinskem poslovanju drugih dežel. Doselej smo imeli takšne posle samo z mlinskimi, mlunčenskimi in dunajskimi trgov, in sicer v glavnem za kmetijske pridelke, in dosegli smo lepe uspehe.

Konjunkturne opazovalce bi bilo treba razmestiti tako, da bi dobivala zunanjetrgovinska podjetja informacije s trgov, ki so z gledišča naše zunanje trgovine sploh zelo zanimiva. V tem oziru smo že storili korak naprej, ker smo nekaj opazovalcev odklopili z nekaterih trgov.

Lani smo imeli uveljavljen sistem kontrole nad kakovostjo izvoznega blaga v glavnem pri izvozu kmetijskih pridelkov. Ta ukrep je bil zelo koristen in letos bomo sistem kontrole najbrž razširili tudi na ostale pridelke in izdelke. Lani smo sprožili tudi več akcij, da bi poslovali v tujini čim bolj organizirano. Uspehi so bili tem večji, čim večja je bila izvozna disciplina. Lani pa je bilo v našem izvozu nekaj znatnih odklonov in neizpolnjevanja sklepov sekcij ali upravnega odbora zbornice. Zato je prišlo često do zelo škodljive konkurence posameznih podjetij na nekaterih tujih trgih. Sodeč po vesteh iz sekcij zbornice bomo letos storili nadaljnje ukrepe za boljše poslovanje. V tej zvezi omenjajo tudi važnost vloge, ki

naj bi jo imelo častno razsodišče za uspešno izpolnjevanje določb uredbe o zunanjetrgovinskem poslovanju. Letos bomo posvetili tudi večjo pozornost šolanju zunanjetrgovinskih kadrov, in sicer na sistematičen način in z narčrtom za daljše obdobje.

Akcija za kooperacijo podjetij v Sloveniji

Trgovinska zbornica Slovenije je sprožila vprašanje koordinacije med tovarnami in podjetji v številni obrti. V ta namen bodo sklicali posvetovanja, na katerih bodo obravnavali sodelovanje med podjetji v posameznih industrijskih panogah. Strokovnjaki predvidevajo, da bodo s kooperacijo uredili vrsto važnih vprašanj, ki jim podjetja doslej sama niso mogla biti kos. Tako predvidevajo, da bodo industrijska podjetja na ta način uredila problem izpolnitve strojnega parka, izboljšala proizvodne pogoje in začela proizvajati nove izdelke, predvsem tiste, ki jih še ne izdelujemo v naši državi ali pa jih izdelujemo premalo. Z boljšo organizacijo dela bi razen tega prispevali k splošnemu povečanju industrijske in obrtne proizvodnje. Prizadevali si bodo, da bi med podjetji prišlo ne samo do kooperacije v proizvodnji sami, temveč tudi do skupnega obravnavanja raznih organizacijskih in drugih vprašanj. Gospodarski strokovnjaki, ki se ukvarjajo s temi vprašanji, opozarjajo, da si morajo industrijska podjetja prizadevati, da bi v resnici uveljavila industrijsko proizvodnjo, ne pa da poteka v industrijskih obratih proizvodnja bolj ali manj na obrtniški način.

Predlogi za spremembo tarif pri prevozu potnikov

V železniškem prometu naj bi bila dva namesto treh razredov — Predlog, naj bi cene za prevoz potnikov z letali vskladili z železniškimi tarifami

Beograd, 11. jan. (Tanjug). — Odbor za tarife Zvezne prometne zbornice je imel v Beogradu sestanek, na katerem je obravnaval predloge Generalne direkcije jugoslovanskih železnic, Jadranske linijske plovbe, rečnega ladijskega prometa in Jugoslovanskega aerotransporta o nekaterih spremembah v sistemu tarif za prevoz potnikov.

V razpravi o predlogu železnic so obravnavali vprašanje prehoda s sedanjega sistema treh razredov na sistem dveh, in sicer v zvezi s spremembami v okviru mednarodnega železniškega prometa, v katerem so letos odpravili tretji razred. Ta sprememba bi pomenila pri nas praktično ukinitve prvega razreda. Na sestanku so obravnavali tudi predlog železnic, da bi sistem tarif spremenili in uredili tako, da bi v prihodnje

spodbujali potnike, da bi se na daljših progah vozili z brzovlaki. V tem smislu bi morali prilagoditi tudi vozni red. To pa bi pomenilo za železnice obveznost, da bi na daljših progah forsirale brzovlake, potniški pa bi vozili samo na krajših. Cilj tega sistema je, da bi bile na daljših progah razlike v cenah med brzimi in potniškimi vlaki neznatne, če bi potniški vlaki na daljših progah sploh še vozili. Posledica

sprememb v sistemu na naših železnicah bi bile najbrž tudi neznatne spremembe v cenah za prevoz potnikov.

Podobno spremembo v sistemu predlagajo tudi v pomorskem prometu v domači plovi, kjer bi prešli s sistema dveh razredov na sistem enega samega. To spremembo predlagajo zaradi boljše izkoriščenosti prostora na ladjah in večje udobnosti potnikov, ker je bil tretji razred doslej preobremenjen, drugi pa neizkoriščen.

S predlaganimi spremembami v cenah za prevoz potnikov z letali na domačih progah bi vskladili ceno z železniškimi tarifami. Po predlogu, pa tudi v razpravi, so se postavili na stališče, da bo cena v zračnem prometu praviloma izenačena s ceno drugega razreda brzovlaka, zvišana za ceno spalnih vozov na ustrejni prog. Ta sprememba je v predlogu obrazložena še s tem, da naš zračni promet lani tarife ni spremenil.

Po predlogu rečnega ladijskega prometa naj bi se tudi cene za prevoz potnikov po rekah prilagodile železniškim tarifam, toda tako, da bi bile v vsakem primeru za kakih 20% nižje od železniških tarif.

Na podlagi teh predlogov se je odbor za tarife Zvezne prometne zbornice načelno strinjal s predlaganimi spremembami v sistemu tarif. Preden pa bi te predloge poslali pristojnim organom o odločanje, je odbor za tarife sklenil, naj Generalna direkcija jugoslovanskih železnic nujno pripravi predlog v dveh variantah. Po prvi varianti bi se odločili za spremembe brez zvišanja sedanje ravni tarif, vendar pa bi predlagali nekatero večnatejšo spremembo, izvirajočo iz sprememb samega sistema. Po drugi varianti pa bi predlagali spremembo sistema z zvišanjem cen do 10%.

Za ostale prometne panoge so na sestanku sklenili, da bodo tudi pripravili predloge, po katerih bi cene v obalni plovi jadranske proge, v rečnem in zračnem prometu vskladili z železniškimi tarifami, pri tem pa upoštevali, da posledica ukinitve sistema dveh razredov in prehod na en razred v domačem ladijskem prometu ni zvišanje sedanjih cen tretjega razreda, ker je ta promet v glavnem standardnega značaja.

Na sestanku odbora za tarife so med drugim proučili vprašanje pristojnosti za tarife. Sklenili so, da lahko vse panoge, razen železnice, izdajo svoje tarife v sporazumu z Zvezno prometno zbornico. Če pa ta predlog ne bi bil sprejet, tedaj naj bi predlagali, da bi tarife sprejel Zvezni izvršni svet, spremembe tarif Zvezna prometna zbornica, postranske take pa same prometne panoge. Po teh predlogih naj bi Zvezna prometna zbornica dobila širšo pristojnost glede uveljavljanja tarif oziroma posamezne prometne panoge naj bi dobile določene pristojnosti za sklepe o manj važnih vprašanjih, kakor je določanje cen za spalne kabine, izdajanje naslonjačev na ladjah itd.

VAŽNO NAVODILO ZVEZNEGA DRŽAVNEGA SEKRETARJA ZA NARODNO GOSPODARSTVO

Olajšave za uporabo amortizacijskih skladov

Glede izkoriščanja tistega dela amortizacijskega sklada, ki je namenjen za zamenjavo osnovnih sredstev, imajo podjetja zadnja leta precejšnje težave. Ta sredstva se namreč lahko uporabljajo le za dejansko zamenjavo osnovnih sredstev, ki so fizično izkoriščena ali ekonomsko neuporabna in se odpisujejo. Po dosedanjem tolmačenju predpisov je dovoljena iz amortizacije le nabava istovrstnega osnovnega sredstva. Praktično to pomeni, da lahko na primer podjetje iz amortizacije za konjsko vprego nabavi spet le konjsko vprego in ne morda kamion. Pogosti so tudi primeri, da podjetje iz amortizacije za stare stroje, ki so še v obratu, četudi z zmanjšano zmogljivostjo, ne more nabaviti novih strojev, dokler starih ne izloči in odpise in to izkaže Narodni banki, ki tolmači predpise v tem smislu.

Naš tehnični razvoj pa nujno terjaja širše možnosti za uporabo teh sredstev. Zato je zvezni državni sekretar za posle narodnega gospodarstva FLRJ izdal navodilo o namenski uporabi sredstev amortizacijskih skladov. Po tem navodilu se sredstva amortizacijskega sklada za zamenjavo praviloma uporabljajo za nabavo osnovnih sredstev iste vrste, se pravi, sredstva od amortizacije za kamion, ki je postal neuporaben, naj se prvenstveno uporabijo za nabavo novega kamiona. Vendar se po tem tolmačenju lahko sredstva iz amortizacijskega sklada uporabijo tudi za nabavo drugih osnovnih sredstev, ki služijo isti funkciji ali osnovni dejavnosti ali pa istemu namenu. Tako se na primer iz amortizacije lahko zgradi žičnica, ki nadomesti prevoz s kamioni.

Nadalje je po novem tolmačenju dopustno uporabiti amortizacijska sredstva tudi za nabavo takih osnovnih sredstev, s katerimi se dopolni zmanjšana zmogljivost starih naprav. Podjetje, ki potrebuje na primer za dnevni prevoz 100 ton deset kamionov, pa je prevozna zmogljivost teh kamionov zaradi starosti zmanjšana za 20%, lahko nabavi dva nova kamiona, da tako dopolni zmogljivost svojega voznega parka na 100 ton dnevno. Rudnik pa lahko iz amortizacijskih sredstev gradi upadni rov k novemu rudnišču še preden je rudnišče, do katerega vodi stari vpadni rov, dočela izčrpano. Naposled določa tolmačenje, da se amortizacijska sredstva lahko izkoristijo tudi za nabavo glavnih delov osnovnih sredstev, s katerimi se zamenjajo enaki deli, če se s tako zamenjavo podaljša življenjska doba osnovnega sredstva. Če pa se življenjska doba za nabavo novih glavnih delov ne podaljša, gre le za investicijsko vzdrževanje ali za tekoče vzdrževanje, za kar ni dopustno uporabljati amortizacijskih sredstev za zamenjavo. S.

Pričakujejo, da bodo prav zaradi uspešne realizacije predvidevne trgovinske izmenjave na letošnjih velesejmih v omenjenih treh avstrijskih mestih kvoto povečali. Če bo v tem smislu dosežen sporazum, računajo, da bodo na prvem velesejmu v Gradcu dosegli kvoto sedem milijonov šilingov. Kot običajno, bodo na letošnjih velesejmih v Celovcu, Innsbrucku in Gradcu v okviru kontingentov avstrijska podjetja izvažala predvsem industrijske proizvode, med katerimi zavzemajo prvo mesto razni stroji, kemični in drugi proizvodi, medtem ko bodo naša podjetja prodajala v glavnem kmetijske pridelke, vstevši zgodnje zelenjavo, sadje ter vino in drugo blago. V dosedanjih blagovnih izmenjavah se je tudi pokazalo, da se blagovne liste lahko deloma razširijo s predmeti, ki zanimajo tako avstrijski kot naš trg.

Udeležba Slovenije in Hrvaške na avstrijskih mednarodnih velesejmih

Podjetja LR Slovenije bodo letos prav tako kot lani skupno s hrvaškimi sodelovala na nekaterih velesejmih v Avstriji. Gre za pokrajinske gospodarske prireditve, ki pa so hkrati mednarodnega pomena, in sicer v Gradcu, Celovcu ter Innsbrucku, kjer so se naši zastavljenci že v zadnjih letih udeleževali velesejmov.

Lani je bila zamenjava blaga na omenjenih velesejmih uspešna. Tako je bila na spomladanskem velesejmu v Gradcu odrejena kvota 100% izkoriščena, pričakujejo pa, da bo tudi predvidena kvota jesenskega sejma v celoti realizirana. Prav tako so tudi v okviru določene vsote blagovne zamenjave na innsbruschem velesejmu dosegli okoli 90 odstotno realizacijo. Uspešna blagovna zamenjava kaže na veliko zanimanje tako naših kakor avstrijskih izvoznikov oziroma uvoznikov.

DNEVNA KRONIKA

Razpravljanje o cenah lesa v LR Sloveniji

Komisija za vprašanja potrošnje lesa v lesni, predelovalni, kemični in drugi industriji pri gospodarskem odboru Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS je včeraj dopoldne razpravljala pod predsedstvom Franca Popita, člana Izvršnega sveta LRS, o cenah lesa. Po daljšem obravnavanju celotne problematike v zvezi z lesom komisija ni sprejela končnih sklepov, ker bo predhodno morala še proučiti nekatere momente, ki vplivajo na ureditev in stabilizacijo cen lesa. Komisija je bila imenovana na predlog gospodarskega odbora Republiškega zbora Ljudske skupščine.

Sto šestdeset tisoč novih radijskih sprejemnikov

Elektroindustrijska podjetja v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Nišu in Kragujevcu so sklenili, da bodo letos izdelala 160.000 radijskih sprejemnikov. To je dvakrat več kakor 1955. ali za okrog 20.000 sprejemnikov več, kakor jih je bilo izdelanih od 1948. do konca 1952.

Največ radijskih sprejemnikov bodo izdelali v Srbiji — nad 100.000, od tega 75.000 samo v beograjskem podjetju »Nikola Tesla«, v katerem so 1948, prvič v naši državi začeli proiz-

vajati sprejemnike. Samo lani je podjetje »Nikola Tesla« izdelalo okrog 40.000 radijskih sprejemnikov raznih vrst. Letošnja proizvodnja tega podjetja bo v glavnem usmerjena na izdelovanje šestdesetih radijskih sprejemnikov in nekaterih vrst cenejših aparatov.

Podjetji »Telekomunikacije« v Ljubljani in »Radioindustrija« v Zagrebu bosta izdelali nad 50.000 sprejemnikov, podjetje »Radioelektro« v Kragujevcu pa okrog 8000 sprejemnikov.

Strokovnjaki sodijo, da bomo pri nas že 1960. izdelali okrog 300.000 radijskih sprejemnikov.

Devizni tečaji

Na rednem sestanku so bili dne 10. januarja 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

US dolar	— 816, 172; Lstg 2900,
1752, 1800, 114,29; DM	— 15,906,
119,67; Bfrs	— 1245, 107,50; Sfrs
297, 297, 141,50; Sfrs	14.900, — 12,569,65,
99,25; Lit	— 126, 136,04, 181,33;
Sfr 141	— 105,37, 125,77; Hfl
— 16,906, 162,67; Sv. Kr. 13,200	— 12,931,
107,46; obr. dol. Avstr. 650, 590, 615,62,	
105,31; obr. dol. Fin.	— 537, 971,
obr. dol. Grč.	— 601, 596,97, 68,63;
obr. dol. Turč.	— 489,15, 63,83;
obr. dol. Izr.	— 516, 70; obr. dol.
Arg.	— 537, 537, 79; obr. dol. Brn.
559	— 579, 90; obr. dol. Paragv. 530,
— 559, 83,33; obr. dol. Urugvaj 630,	
600, 606,66, 102,22; obr. dol. Madž.	—
— 588, 96; obr. dol. Polj. 610, — 60,	
183,33; obr. dol. CSR	— 588, 588,97,
96,19; obr. dol. Rom. 590, — 588, 96,	

Opomba: Stevilke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLRŽ, 4. azio v %.

JUGOSLOVANSKO-NEMŠKA POGAJANJA

se bodo nadaljevala prihodnji teden

»Prepričan sem, da med pogajanjimi ne bodo nastale nove nepremostljive težave,« je dejal veleposlanik Iveković

(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, 11. jan. Prihodnji teden se bodo nadaljevala v Bonnu nemško-jugoslovanska pogajanja o neurejenih finančnih vprašanjih med obema deželama. Jugoslovanska delegacija za pogajanja bo čez nekaj dni prispela v Bonn. To je potrdil v razgovoru z novinarji veleposlanik FLRJ v Bonnu dr. Mladen Iveković. Prva plenarna seja obeh delegacij bo že v začetku prihodnjega tedna. Tako bodo pravzaprav obnovili pogajanja, prekinjena že decembra 1954.

Jugoslovanska delegacija bo vodil državni podtajnik v Državnem tajništvu za zunanje zadeve Hasan Brkić. Tudi nemška delegacija je že določena, uradno pa še niso objavili imen njenih članov. Veleposlanik dr. Iveković je med razgovorom izjavil, da bosta podlaga za pogajanja dve spomenici, in sicer spomenica, ki jo je jugoslovanska vlada izročila zahodnonemški vladi lani 29. septembra in spomenica, ki jo je vlada Zahodne Nemčije izročila vladi FLRJ 29. novembra.

Naprošen, naj opiše svoje vtise pred novimi pogajanjimi, je veleposlanik Iveković rekel: »Prepričan sem, da med pogajanjimi ne bodo nastale nove nepremostljive težave, ker je na obeh straneh razpoloženo, da bi omenjena neure-

jena vprašanja, ki so lani ovirala ugoden razvoj stikov med obema deželama, naposled odstranili z dnevnega reda. Medsebojna gledišča so se zadnje čase znatno približala, tako da lahko v kratkem pričakujemo za obe strani zadovoljivo ureditev te zadeve. Nekatera vprašanja res še niso pojasnjena, toda pogajanja so zato tu, da jih pojasnimo.«

Veleposlanik Ivekovića so prosili, naj pove kaj bolj konkretnega o samem gradivu, o katerem se bodo pogajali, o modalitetih za ureditev spornih vprašanj. Odgovoril je, da se za zdaj ne more spuščati v podrobnosti. Pač pa je pripomnil, da bosta predmet pogajanj, kakor je že znano, dve glavni skupini finančnih vprašanj, in sicer prvotno jugo-

slovanske terjatve, izvirajoče iz predvojnih in vojnih odnošajev ter nemške obveznosti nasproti naši državi, in drugič, povojne jugoslovanske obveznosti, nastale v gospodarski menjavi med našo državo in zvezno republiko Nemčijo. Obe skupini sta medsebojno povezani, kar obe strani upošteva, tako da bi morala biti tudi njuna ureditev celota.

»Ko bomo z zadovoljivim sporazumom odstranili z dnevnega reda ta vprašanja,« je poudaril na koncu veleposlanik Iveković, »se bomo začeli pogajati o novem rednem trgovinskem sporazumu med FLRJ in Zvezno republiko Nemčijo. Prepričan sem, da bo ureditev omenjenih vprašanj odprla mnogo širšo perspektivo za gospodarsko sodelovanje med obema deželama v prihodnosti.«

Nemški tisk se zadnje dni obširneje ukvarja z nadaljevanjem pogajanj. Posamezni časniki so objavili vesti, da se bodo pogajanja začela sredi tega meseca. Ko pa je nemška vlada konec novembra izročila svojo spomenico, je tujski tisk objavil več člankov, v katerih je vztrajal na skorajšnji ureditvi spornih vprašanj med obema deželama. Tedaj je nemški tisk trdil, da predlog zahodnonemške vlade predvideva 300 milijonov mark in soglasje za podaljšanje jugoslovanskih obveznosti.

Tudi razpoložene tukajšnjih vplivnih krogov je nedvomno za uspešno ureditev finančnih vprašanj, ki so zadnji dve leti zavirala ugoden razvoj stikov med obema deželama. V istem smislu je videti zanimanje tudi v nemških gospodarskih krogih, ki pričakujejo, da bomo glavni del finančnih sredstev, dan na razpolago naši državi, porabili za nakupe v Zahodni Nemčiji. O. Miličević

Najnovije z Brionov

Poročali smo že, da je predsednik republike Tito sprejel v tork zvečer na Brionih mornarje, podoficirje in oficirje eskadre, s katero je obiskal Etiopijo in Egipt. Na slikah: maršal Tito v družbi mornarjev in oficirjev

RAZPUSTITEV GRŠKEGA PARLAMENTA

Stranke pred volilno kampanjo

Vodja liberalno demokratske unije Venizelos predlagal združitev celotne opozicije

ATENE, 11. jan. (Tanjug). Danes je bil objavljen odlok o razpustitvi grškega parlamenta, pred tem pa so bile splošne volitve razpisane za 19. februar. Z razpustitvijo parlamenta, določitvijo datuma volitev in sestavo administrativno politične vlade se je položaj razjasnil in stranke lahko takoj začno predvolilno kampanjo.

Nacionalna radikalna zveza ministrskega predsednika Karanilisa je že sestavila poseben odbor, ki bo sestavil strankin program in vodil predvolilno kampanjo.

Za zdaj ni jasno, kako se bodo razvijali dogodki v opozicijskem taboru. Opozicijske stranke so pooblastile voditelja liberalcev Papandreua, naj v imenu vseh opozicijskih strank zahteva od kralja Pavla sestavo administrativne vlade.

Toda kralj Pavle je sporočil opozicijskemu voditelju, da so sklep o razpustitvi parlamenta in razpisu volitev za 19. februar sprejeli prej, preden mu je on sporočil zahtevo opozicije.

Zatem je vodja liberalno demokratske unije Venizelos predlagal združitev celotne opozicije, vstevši tudi predstavnike skrajne levice - združene demokratske levice (EDA). Če bi prišlo do ustanovitve takšne fronte, bi bila ta zelo široka in bi segala od

skrajne levice do skrajne desnice. Eden izmed glavnih ciljev takšne fronte bi bil v primeru zmage

sestaviti začasno koalicijsko vlado, ukiniti večinski in uveljaviti proporcionalni volilni sistem, na podlagi katerega bi najkasneje v letu dni izvedli nove volitve.

Razen kombinacij o ustanovitvi široke skupne opozicijske fronte govore tudi o možnosti, da bi vse opozicijske stranke odklonile sodelovanje na volitvah.

Odgovor albanske vlade na noto ZDA

o osnutku statuta mednarodne atomske agencije

Tirana, 11. januarja (TASS). Albanski tisk objavlja danes odgovor albanske vlade na noto ZDA, s katero so ZDA seznanile Albanijo z osnutkom statuta mednarodne atomske agencije.

V odgovoru na ameriško noto izjavlja albanska vlada, da lahko omenjeni statut z nekaterimi spremembami postane podlaga bodočega statuta agencije. Po njenem mnenju so vsi narodi zainteresirani za ustanovitev takšne agencije in zato je treba dokončno besedilo statuta izdelati na podlagi široke izmenjave gledišč, do katere bi prišlo na mednarodni konferenci. S statutom je treba predvideti — je poudarjeno v odgovoru — sodelovanje vseh za-

interesiranih držav ne glede na to, ali so članice OZN ali specializiranih agencij OZN.

Po mnenju albanske vlade je treba agencijo ustanoviti v okviru OZN in pod nadzorstvom Generalne skupščine in Varnostnega sveta.

Pomilostitev v Albaniji

Pariz, 11. jan. (AFP). — Albanska brzojavna agencija poroča, da je Prezidijski svet Ljudske skupščine izdal odlok o pomilostitvi političnih emigrantov, s pogoji, da se vrnejo domov do 31. decembra 1957.

Posredovanje Zahodne Nemčije na Bližnjem vzhodu?

Bonn, 11. januarja (Tanjug). — V svojem uvodniku priporoča »Frankfurter Allgemeine Zeitung« zahodnonemški vladi, naj prouči možnost za posredovanje na Bližnjem vzhodu. Časnik sodi, da nov položaj zvezne republike, ki je nastal po proglasitvi suverenosti, ustanovitvi vojske in vključitvi v Atlantski pakt, omogoča bonnski vladi, da začne uveljavljati »politično širšega obsega.« Časnik pripominja, da dejavnost Zahodne Nemčije na Bližnjem vzhodu ne bi smela temeljiti na »vojaških zamislih«, temveč bi morala biti v skladu z nedavnimi sklepi organizacije Atlantskega pakta o gospodarski pomoči.

Blücher pri Nehruju

New Delhi, 11. jan. (AFP). — Zahodnonemški podkancler Franz Blücher, ki je sinoči prispel v New Delhi, se je davi sestal z indijskim ministrskim predsednikom Nehrujem.

Ljubomir Hrnjak novi načelnik urada stalnega tajništva Balkanske zveze

Jugoslovanski predstavnik Ljubomir Hrnjak je v začetku januarja prevzel v Ankari službeno dolžnost načelnika urada stalnega tajništva Balkanske zveze. Pred prevzemom tega službenega mesta je bil Hrnjak jugoslovanski generalni konzul v Solunu.

Sedež stalnega tajništva bodo bržčas v kratkem prenesli iz Ankare v Atene. V smislu dopolnilnega sporazuma k Ankarški pogodbi, sklenjenega 7. novembra 1954 v Beogradu, je namreč sedež tajništva izmenoma vsako leto v eni izmed držav-članic.

Stalno tajništvo mora pripravljati konference stalnega sveta, kakor tudi proučevati in opozorjati vlade na vsa vprašanja političnega, vojaškega, kulturnega, gospodarskega in tehničnega sodelovanja.

Kubiček v Londonu

London, 11. jan. (AFP). Predsednik Brazilijske Kubiček je prišel danes popoldne z letalom iz Haaga v London na enodnevni obisk. Sprejela ga bo kraljica Elizabeta II., razen tega pa se bo sestal z ministrskim predsednikom Edenom in zunanjim ministrom Selwynom Lloydom.

POZIV ZDRUŽENIM DRŽAVAM AMERIKE IN SOVJETSKI ZVEZI

Prenehajte z atomskimi poskusi

je dejal indijski delegat v OZN Krišna Menon

New York, 11. januarja (AFP). Indijski delegat v OZN Krišna Menon je zahteval včeraj od ZDA in SZ, naj v prid človeštvu prenehajo atomske poskuse.

V intervjuju, danem v hotelski sobi, v kateri okreva po boleznih, je indijski državnik pozval ZDA in SZ, naj se ti dve deželi sporazumeta in prekineta poskuse z atomskim orožjem.

»Kaj želite dokazati? Saj veste že dovolj, da lahko uničite svet,« je rekel Menon, ko je zvedel, da nameravajo ZDA povzročiti novo termonuklearno eksplozijo na Pacifiku.

Menon je zatem svetoval, naj Kitajska in ZDA še bolj napnejo sile, da bi upostavili mir na Daljnem vzhodu, in predlagal, naj bi se pogajali v Ženevi visoki predstavniki obeh dežel.

Naposled je vodja indijske delegacije v OZN predložil, naj Združeni narodi začno akcijo za sprejem konvencije o razorožitvi, ki bi jo članice OZN takoj predložili v podpis. »To bi bil izhod iz sedanje zagate,« je rekel Menon.

Krišna Menon je odpoval sihoči v London, od koder bo nadaljeval pot v New Delhi.

Izjava egiptovskega ministrskega predsednika o odnosih Sudan-Egipt

Kairo, 11. jan. (Tanjug). Egiptovski ministrski predsednik Naser je danes izjavil, da bodo bodoči odnosi med Sudanom in Egiptom temeljili na prijateljstvu in vsestranskem sodelovanju. To je izjavil dopisniku »Tanjuga« in »Borbe«.

Naser je pripomnil, da so je moral Sudan odločiti za enotnost z Egiptom ali za neodvisnost, in zdaj, ko si je izbral to drugo pot, je Egipt pripravljen sodelovati z njim pri vseh načrtih. Kairo bo tudi vsestransko podprl prošnjo Sudana za vstop v Arabsko ligo, seveda če Sudan to želi.

Ministrski predsednik Naser je tudi izjavil, da je Egipt v svojem notranjem razvoju pred važnimi dogodki, ker je zdaj na dnevnem redu sprejem ustave te dežele. Zdaž zaključujejo razprave v zvezi s podrobnostmi ustave.

Adenauer želi sestanek s Francom

Bonn, 11. jan. (AFP). — Kanceler Adenauer je izrazil željo, da bi se sestal z generalom Francom in da bi ob tej priložnosti obravnavala problem nemške imovine v Španiji, hkrati pa produčila tudi vprašanje kulturnih odnosov med obema deželama.

Vprašanje proste tržaške cone

še vedno glavni predmet razprav in razgovorov

Trst, 11. jan. — Svetovalci socialno demokratske stranke, KP in socialistične stranke so na tajništvu tržaške občine zahtevali sklicanje izredne seje občinskega sveta, na kateri bi razpravljali o vprašanju proste cone. Računajo, da bodo storili to tudi ostali svetovalci opozicije, razen d. neofašistov, tako da bo dosežena predpisana tretjina, ki jo predvideva občinski pravilnik za sklicanje izredne seje.

O prosti coni bodo razpravljali danes zvečer v milskem občinskem svetu, kjer bodo predvidoma izglasovali resolucijo, v kateri bo poudarjena zahteva po takojšnji ustanovitvi integralne proste cone. Tudi ostale občine na tržaškem področju bodo v kratkem sklicale seje občinskih svetov, na katerih bodo protestirali zaradi negativnega stališča vladne komisije do vprašanja proste cone in zahtevali njeno ustanovitev.

Rimski gospodarski list »Il Globo«, ki je pred dnevi v enem izmed svojih člankov razkril stališče vladnih krogov do vprašanja proste cone, je včeraj ponovno poročal, da so pristojna ministrstva, ki so proučila sklepe posvetovalne komisije, izrazila negativno mnenje do ustanovitve tržaške proste cone. S tem je »Il Globo« potrdil svoje prejšnje trditve, čeprav glede tega ni bilo izdano še nobeno uradno poročilo. Toda v Trstu je vsakomur jasno, da so indiskrecije omenjenega lista povsem točne, in da vlada nikakor ne namerava ugoditi zahtevam tržaškega prebivalstva.

Tržaška trgovinska zbornica še ni v tej zvezi sprejela nobenega sklepa. Predsedstvo se bo sestalo šele v ponedeljek in za ta krat pričakujejo, da bo tudi zbornica zavzela svoje stališče do vprašanja proste cone.

Mestni odbor za prosto cono, ki združuje razne gospodarske organizacije in ustanove, politične stranke ter okoliške občine, se bo danes sestal s predstavniki političnih strank, ki imajo svoje zastopnike v rimskem parlamentu. Na sestanku bodo razpravljali o morebitnem posredovanju posameznih poslancev, ki bi lahko vplivali na dosedanje stališče vladnih krogov. Sestanka se ne bo udeležil predstavnik neofašistične stranke, ki je v mestnem odboru pismeno odgovoril, da se njegova stranka ne strinja z ustanovitvijo proste cone in torej nima tam kaj iskati.

Vprašanje proste cone je še vedno glavni predmet razprave, v katero ne posegajo samo predstavniki najrazličnejših organizacij, gospodarskih združenj in političnih strank, temveč tudi prebivalstvo na splošno, ki je zaradi negativnega stališča vlade ogorčeno, predvsem pa razočarano. Ljudje vedo, da bi se z ustanovitvijo proste cone močno znižali življenjski stroški, kar bi v sedanjih krizi pomenilo nedvomno

precejšnje olajšanje številnim tržaškim družinam. Zato je tudi razumljivo, da je na račun nasprotnikov proste cone, ki so v absolutni manjšini, slišati v teh dneh mnogo nič kaj laskavih pripomb.

Ukrep tržaške prefekture

Trst, 11. jan. — V devinsko-nabrežinski občini so precej nezadovoljni zaradi ukrepa tržaške prefekture, ki je v Sestljanu zasegla istoimenski hotel, ki bodo vanj nastanili istrske izseljence. Prefektura je najela tudi bivše angloameriške hišice v sestljanškem parku, kamor bodo prav tako vselili približno 700 istrskih izseljencev.

Ukrep prefekture je domače prebivalce prizadel predvsem zaradi tega, ker v Sestljanu že gradijo novo naselje, v katerem bodo dobile stanovanja družine istrskih Italijanov. Z gradnjo tega naselja, oziroma naselitvijo prebivalstva italijanske narodnosti se bo spremenil etnični značaj devinsko-nabrežinske občine, v kateri prebivata sedaj dve tretjini slovenskega prebivalstva.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA VOJAŠKE OKREPIVE ZA CIPER

London, 11. jan. (AFP). Britanske vojaške enote, ki jih bodo poslali na Ciper kot okrepitve tamkajšnjim garnizijam, bodo 12. januarja odpovalje na ta otok z letali. Skupno bo odpovalo 1700 mož. V Londonskih uradnih krogih se je izvedelo, da celotni vojaški efektivi Velike Britanije na Srednjem vzhodu znašajo sedaj približno 14.000 mož, ki so večidel razvrščeni na otoku Cipru.

CIPER ATENTAT NA POLICISTA

Nikosia, 11. jan. (AFP). Neznaneec je danes napravil atentat na nekoga policista, pripadnika turške narodnostne skupine na Cipru, ki je bil pred desetimi dnevi odlikovan s policijsko medaljo za zasluge v boju zoper ciprške nacionaliste.

STAVKA 2000 DIJAKOV

Nikosia, 11. jan. (AFP). Dva tisoč dijakov grških gimnazij v Nikosiji je začelo stavkati je protesta, ker so prijeli dva njihova tovariša.

ZAHODNA NEMCIJA ŠEST KILOGRAMOV URANA

München, 11. jan. (AFP). Zahodnonemški minister za atomska vprašanja Strauss je izjavil novinarjem, da bodo ZDA marca letos dobavile Zvezni republiki 6 kilogramov urana 235.

FINSKA RAZGOVORI O IZROČITVI PORKKALE

Helsinki, 11. jan. (AFP). Sovjetsko-finski razgovori o izročitvi Porkkale Finski bodo bržčas danes končani. Finski časopisje piše, da bodo Porkkalo izročili Fini v več etapah. Zamisljeno je, da bodo do 28. januarja izročili finskiim oblastem vse vojaške objekte, železnice in letališče.

AVSTRIJA ZNANSTVENO DRUŠTVO ZA ATOMSKO ENERGIJO

Dunaj, 11. jan. (AFP). Dunajski časnik »Die Presse« poroča, da je ustanovljeno avstrijsko znanstveno društvo za atomsko energijo. Časnik navaja, da to društvo, ki ima 3 milijone šillingov kapitala, ne namerava zgraditi atomske centrale in nabaviti reaktorjev, pač pa se bo prvenstveno ukvarjalo s proučevanjem uporabe atomske energije v industrijske namene.

SIRIJA RAZVELJAVLJENA OBSODBA

Damask, 11. jan. (AFP). Sirsko sodišče je razveljavilo obsodbo za časnega vojaškega sodišča, izrečeno nad član Narodne stranke, ki so bili obtoženi, da so ubili polkovnika Adnana Malkija. Po razsodbi sodišča je bilo vojaško sodišče pristojno samo obtožiti člane Narodne stranke zaradi uboja, ne pa tudi zaradi vohunstva, nepokoravanja ukazom in

ustanovitve tajne organizacije, kar ne sodi v njegovo pristojnost.

POLITIČNO ZATOČISČE

Damask, 11. jan. (AFP). Kakih 300 jordanskih študentov in 4 profesorji so danes zaprosili za politično zatočišče v Siriji. Prispeli so v kraj Dera na sirsko-jordanski meji.

SIMBOLIČNA STAVKA

Damask, 11. jan. (AFP). Člani odvetniške zbornice v Damasku so sklicali eno uro trajajočo simbolično stavko iz protesta proti aretaciji jordanskih odvetnikov.

INDIJA TEHNIČNA POMOČ PAKISTANU

Karachi, 11. jan. (Reuters). Objavljeno je bilo, da bo Pakistan prejel letoš v okviru programa tehnične pomoči OZN več kot milijon dolarjev. Štaten predstavnik ZN v Pakistanu je izjavil novinarjem, da bo 2000 strokovnjakov sodelovalo pri različnih delih v deželi.

ZDA HUD ORKAN

New York, 11. jan. (AFP). Orkan, ki je začel divljati na Tihem oceanu in je kasneje v širini približno 400 km zajel tudi Virginijo, je povzročil velike vremenske motnje v vzhodnem delu ZDA. Meteorološka služba v Miamiju poroča, da je ta orkan trilateralnejši od tako imenovanega trop-

skega viharja. Dosegel je hitrost 136 km na uro. V zadnjih desetih letih takšnega orkana še ne pomnijo. Skoda, ki je nastala sprito teh vremenskih nezd, znaša samo na Floridi več milijonov dolarjev.

IZRAELSKÉ ZAHTEVE

Washington, 11. jan. (AP). Izraelski veleposlanik v Washingtonu Aba Eban je obdolišil Sirijo, da pritiska na velenje, da bi Varnostni svet obsodil Izraela za incident ob Galilejskem jezeru.

POMOČ ŠPANJI

Washington, 11. jan. (AFP). Ameriški veleposlanik v Španiji John Davis Lodge, ki se trenutno muči v Washingtonu, je sinoči izjavil novinarjem, da je priporočil amerškemu kongresu, naj odobri Španiji gospodarsko pomoč v znesku 50 milijonov dolarjev.

AVSTRALIJA POTRESNI SUNEK

Sidney, 11. jan. (AFP). Seizmografski zavod v Sidneyu je včeraj zaznamoval hud potresni sunek s središčem na Tihem oceanu, nekaj 100 km južno od otočja Fidži. Direktor seizmografskega zavoda meni, da je središče tega potresnega sunka oddaljeno približno 2000 km vzhodno od Sidneya.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Proizvodno nalogo vsakemu zadrūžniku

Kmetijske zadruge prično z rednimi letnimi občinskimi zbori vsako leto januarja in jih zaključijo marca, ko se začne prva poljska dela. Med ostalimi nalogami običnega zbora je nedvomno najpomembnejša točka dnevnega reda pregled dela minule dobe in načrt za prihodnje leto. In vedno ugotovijo zadrūžniki po izkušnjah prejšnjega leta, na kaj morajo še posebno paziti v novem letu in kaj morajo v svojem delovnem načrtu izrecno poudariti, da jim med letom ne bo zbledelo. Po tolikem pisanju in opozarjanju ne bo težko ugotoviti, da mora biti letos težišče vseh delovnih programov kmetijskih zadrūg še vedno na pospešanju kmetijstva in na investicijah, ki bodo najhitreje rodile najboljše sadove. Ti dve težnji sicer nista novi, v letošnjem letu ju bomo zgrabili le s prave strani.

Zeljo, pospešiti kmetijsko proizvodnjo v vseh panogah, lahko zasledimo že vsa leta nazaj v programih kmetijskih zadrūg, koliko pa so dejanska zadruge pospešile svojo proizvodnjo, je odprto vprašanje, čeprav drža, da so na tem področju veliko dosegli, a je tudi res, da toliko ne, kolikor so si zadrūžniki zastavili v načrtih. Lahko trdimo, da je preobilje nalog bolj zapiralo kot pospeševalo uresničenje načrtov, zato bodo letošnji delovni načrti manjši, toda konkretni in podrobnejši, ker je namreč bolj izvesti manj nalog, pa fiste temeljito. Zadrūžniki posameznih kmetijskih zadrūg dobro vedo, katera je njihova osnovna panoga, no, in tej naj posvetijo največ pozornosti. Toda kako? Če je ta panoga na primer žitinarstvo, potem naj na osnovi sedanjih stanj in možnosti sklenejo: število krav bomo povečali za 20, 30, ..., povišali bomo molznost na kravo, da bo povprečje 2400 litrov, itd. Takemu sklepu bodo nujno sledila dopolnilna vprašanja: kako za povečanje števila krav preskrbeti krmo, a za dvig njih mlečnosti celo kvaliteto krmo?

Če bodo zadrūžniki res hoteli sklepe uresničiti, bodo morali urediti vsa ostala vprašanja, ki so glavnemu pogoj. Morda v ilustraciji se en sklep: namesto sedanjega prevlekega števila konj in volov, bomo redili raji krave, zadruška pa bo za delo kupila traktor in stroje. Če bodo hoteli izvesti ta sklep, bodo morali vzporedno marsikaj urediti! Toda, če zadrūžniki v načrtih ne bodo predvideli ureditve vseh, tudi najneznatnejših vprašanj, potem uspeha ne bo. V sklepe je treba vnesti čisto določeno; kaj bo storil prvi zadrūžnik, kaj drugi, pa tudi termin. Vsak zadrūžnik odsek naj še pred občinskim zborom izdela podroben

ŽREŠKA ZADRUGA SPREMINJA LICE DRAVINJSKE DOLINE

Kako so znali koristno uporabiti navodila strokovnjakov in kako so si z 18 obrati ustvarili močno gospodarsko osnovo

Če lahko verjamem vtisom, ki sem jih nabral v enem popoldnevu med zadrūžniki, potem bi dejal, da je kmetijska zadruga v Žrečah dobra. Namreč dobra po tem, kar takoj pade v oči: njeno kmetijsko proizvodnjo usmerjajo strokovnjaki, ki jih zadruga sama plačuje, mehanizacijo in moderne ukrepe uvajajo vedno bolj celovito kmetovalci visoko gori v pohorjskih vaseh, članom pa pomeni zadruga edino sredstvo, s pomočjo katerega si zboljšujejo kmetovanje, pa tudi svoje življenjske pogoje.

Ko so v Žrečah ustanovili kmetijsko zadrugo, niso imeli prav

bi dobili potrebne podatke o zemlji in rastiinah, na mnogih mestih v zadrūžni režiži izvršili gnojilne in sorte posevke. Kmetije sami so delali po navodilih in pod vodstvom strokovnjakov. Poskusji z umetnimi gnojili na travnikih so dali 250% več krme, tako da je na omi površini stal kilogram prvovrstnega sena komaj tri dinarje. Strokovnjaki so na osnovi rezultatov, vseh poskusov in agrokulturnih ukrepov izračunali, da bi z nekaj več muje ob sedanjih pogojih vsaka srednja kmetija v žreški zadrugi lahko dobila letno 500.000 din novih dohodkov. Samo 15.000 sedanjih rodnih sadnih dre-

vrtačajo zemlji rodnost, se bore proti suši, slami, za večje in boljše pridelke itd.

Zadruga ima tri traktorje in goseničarja, pa še precej kmetijskih strojev. Ob suši napoljejo drenazne cevi in traktorji poganjajo vodo do 600 m v breg. Tudi gnojnice ni treba na njive in travnike voziti več z lajtami, po ceveh praznijo gnojnične jame. Tako delo je hitro in varčno, zato je lani novih 20 zadrūžnikov začelo graditi velike gnojnične jame pa tudi silose, letos pa jih bo še več. V Dravinjski dolini je slana zlaži mlado cvetje na sadnem drevju šestokrat ogražala. Zdaj slana že nekaj let ni več nevarna. Najprej so kurili proti slani v sadovnjakih gname, a zdaj drevje z motorinimi škropilnicami hitro poskropje z vodo, voda na drevju zamrzne in s tem zavaruje mlado popje pred pozobo. Zadrūžniki sprva tega niso verjeli. In sadna drevesa, ki so jih pognojili z injekcijami, so rodila 30% več in lepše sadove, vsaka injekcija pa je stala komaj 100 dinarjev. Seveda so te injekcije mnogo večje od zdravniških, iz pločevine so in mešanico umetnih gnojil vbrizgajo koreninam v zemljo.

Ob Dravinji, na obeh straneh bregov, je zemlje dovolj, le močvirnata je; stotletja in stotletja sta na tem močvirju rasli le vrba in leska. Pa so strokovnjaki nagovorili 17 zadrūžnikov, da so zmetali ven mejnike, goseničar je z koreninami vred izrval grmovje, preoral zemljo, po načrtu v nekaj dneh iznil globoke jarke in zemlja se je jela osuševati. Toliko lepe zdrave pšenice ni še rodila zemlja v Dravinjski dolini, kar pomenijo kmetovalci: 39 metrskih centov je dala na hektar, pa tudi sočne detelje je bilo precej. Lani so na tem, več kot 20 ha velikem kompleksu, uredili sadno plantažo. Mejniki so na parceli ni, čeprav je zemlja še vedno last kmetovalcev. Le obdelujejo jo skupaj, ker je tako ceneje in hitreje. In koliko močvirnate, nerodovitne zemlje ob Dravinji bodo še pridobili.

V Žrečah sem izjemoma slišal, da zadruga manjka zemlje. Nekje se je zadruga branilo, v Žrečah pa si jo žele, imajo sicer nekaj svoje zemlje, kjer vodi zadruga v lastni režiži tvegane posevke in ima vzorne parcele. Toda te zemlje jim je premalo. Nekaj gozda so spremenili v sadovnjake. Začeli so tudi s čebelarstvom. Izkusitvo jim je narockovalo, da so v rajonih, kjer so cvetje prašile čebele, sadovnjake ki več rodili. Žitinarstvo in sadjarstvo sta v tej dolini osnovni panogi in postavljeno so jima pogoji za lep razvoj. Zadruga ekonomija zalaga zadrūžnike s plemenitimi pridelki, bikci in s najrazličnejšimi semeni za poljedelstvo.

Denar, sredstva, bo vprašal kdo. Kje dobijo, saj vse to vendar stane veliko denarja! To je res. Sedaj je žreško kmetijstvo že aktivno, pred nekaj leti pa še ni bilo. Da je zadruga prišla na zeleno vejo, si je sama ustvarila močno gospodarsko osnovo. Ustanovila si je 18 gospodarskih obratov in dobilki teh so šli za investicije v kmetijstvu. Les je največ prispeval, tudi odkup in trgovina, mizarstva delavnica, gostilna, no, pa tudi zadrūžniki so vrožili med 7 milijonov lastnih sredstev v zadrūžno hranilnico. Dravinjska dolina je dobila elektriko in vodo. To prebivalcem veliko pomeni! Najvišje pohorske vasi, kjer so kmetije člani žreške kmetijske zadruge, že imajo elektriko in med isto radijskih aparatov posedujejo zadrūžniki. Uprava zadruge se že razgleduje, da bi kupila še oddelk in tako bi preko leta na hitro in lahek način vodili iz centra vse kmetijske akcije. Naj trdi kdo, da tudi tehnik ne prodira v kmetijstvo! Lahko bi o žreški zadrugi še precej dobrega napisal, kako novo, napredno udarja ob steno. Nekje so uspehi boja za večje donose in boljše pridelke že vidni, pravi uspehi, ki jih malokdo opazi, pa so zadrūžniki, ki so se oprjali svoje zadruge in si z njeno pomočjo krčijo pot naprej.

Jak.

Dobrim kmetovalcem ni treba razlagati, kako naj najkoristneje izrabijo zimski čas. Kmetijski stroji so očiščeni in namazani ter shranjeni pod lopo, orodje popravljeno in načrt za pomladno setev je gotov. Zdaj je najprimernejši čas za spravilo lesa iz gozdov in pripravljanje drv. Na sliki: Žreški zadrūžniki pelje s Pohorja les, ki ga je prodal svoji zadrugi

nobene prednosti pred ostalimi zadrūgami. Zemlja v Dravinjski dolini rodi morda še slabše, kot zemlja kje na Ljubljanskem ali Krškem polju. Vse misli, načrti in napori zadrūžnikov pa so se usmerili prav k zemlji: kako jo pripraviti, da bo rodila več.

»Glejte, kmetovalci!« jim je dejal strokovnjak. »Če hočete imeti lep pridelček, morate zemljo prekoptati, vsejati seme, okopavati mlado rastlino, nato žeti... torej nobenemu procesu se ne morete izogniti. A če bi zemljo prekoptali z razumom, pregledali, kakšno seme vržete vanjo, da bi boljše vedeli, kdaj in kako je treba okopati mlado rastlino in ob katerem času požeti, vam zagotavljam, da bi bil pridelček dvakraten in mnogo boljše!« Verjeli so nekateri. Njim je zadruga dala pomoč in uspeh je bil vsem na oči. Naslednje leto so strokovnjaki nekaj zadrūžni propagande, največ pa, da

ves bi lahko dalo 30 milijonov dinarjev več kot do sedaj, če... Kmet verjame, kar otiplje, zato so ti poskusi opravljeni več, kot vse prejšnje preprečevanje na množičnih sestankih. Lani so torej z nekaterimi agrokulturnimi ukrepi prodrali zadrūžniki z njihovo pomočjo

KAM Z UMETNIMI GNOJILI

Pravica do regresa bi morala veljati za vse kmetijske kulture

V zadnjih letih je poraba umetnih gnojil tako narasla, da je prav to vzbujalo upravičeno upanje, da smo v zasavskem okraju na najboljši poti k trajnemu dvigavanju kmetijske proizvodnje. Tudi lani jeseni so se kmetijske zadruge izdatneje založile z umetnimi gnojili in so njihove sedanje za-

loge umetnih gnojil v skladiščih okrog 1100 ton.

Ze ob jesenski setvi pa se je izkazalo, da je poraba umetnih gnojil občutno padla, da jih kmetije niso več kupovali tako kot prejšnja leta. Ko je namreč začel veljati novi način regresiranja, ki je vezan na kontrahiranje nekaterih kmetijskih pridelkov, v prvi vrsti žitaric, je v zasavskem okraju, v pretežno kmetijskih krajih bivšega krškega okraja, nakup umetnih gnojil tako občutno zatal, da so se kmetijske zadruge znašle v hudi zadrugi, kam bi z vso to zalogo gnojil, ki so jih pripravile za prihodnje gospodarsko kmetijsko leto. Večina zadrug že meni, da ni drugega izboda, kot gnojila vrniti v tovarne ali pa j-

de tega prizadeti zlasti srednji in mali kmetije. Vzemimo za primer Bizejsko, izrazit vinogradniški kraj, ki je potreben obnove vinogradov. Sedanji vinogradi so preživeli, proizvajalec ne vračajo niti toliko, kolikor vlagajo vanje. Podobno velja za izrazito sadjarjske kraje in pa za tiste, kjer goje krompir. Če s politiko pospeševanja kmetijstva želimo doseči večji napredek in dvig proizvodnje, potem lahko dajemo prednost kulturnam, ki bi jih radi hitreje dvignili in pridobili večjo proizvodnjo, vendar bi pri tem morali upoštevati tudi to, da v vseh naših kmetijskih krajih ni pogojev za določene kulture.

Vzemimo za primer še Savinjsko dolino, kjer daje hmelj izred-

Donosi in kakovost v sadjarstvu

Razgovor z direktorjem vinarsko-sadjarjske šole v Svečini Mirkom Brunnom

Stajerska, še posebej pesniški rajon okrog Pohorja, Haloz in Slovenških gorc ima zelo ugodne naravne pogoje za uspevanje sadnih vrst, predvsem jabolk, brusnic, orehov, na slabših vinorodnih legah pa breskev. Dosedanji stari nasadi imajo najrazličnejši sortni sestav, v nova pa si utirajo pot visokokvalitetne sorte, kar je posledica večje zahtevnosti potrošnikov, izvosa in dviga strokovnega nivoja naših sadjarjev. Sorte bodočnosti za naš pesniški okraj, pa tudi za ostalo Stajersko, so predvsem: Jonatan, boskob, zlata permenka, krivopecelj in deloma tudi kanada. Sortni izbor v tem sestavu se hitro uveljavlja s precejšnjem drevni in drevničarskih obratov, ki razmnožujejo samo te sorte.

Med vojno, posebej pa po vojni je naše sadovnjake precej prizadel ameriški kapar. Škrib sadjarjev je bila, tega škodljivca omejiti. Istovestno s bojem proti kaparju pa so seveda nehote začeli uvajati tudi ostale agrokulturne ukrepe kot so: redno čiščenje, gnojenje in škropljenje sadovnjakov. V nekaj letih smo kaparja tako omejili, da sedaj za napredne sadjarje ne predstavlja nobenega večjega problema. V tem trdem boju a škodljivcem so se strinili vsi sadjarji in prav skelja proti kaparju je povzročila prehod na intenzivnejše sadjarstvo v našem kraju. Sedaj težišče boja proti kaparju ni več zimske škropitve, ker kapar ne ogražoa življenjskega obstoja dreves, temveč gre le za obvarovanje neokuzenih in zdravih plodov. Zato sadjarji polati trikrat ali še celo večkrat škropje. Z večkratnim škropitvjem pa uničijo tudi ostale glivične bolezni. Uspeh intenzivnega sa-

djarjenja so sadna drevesa v mnogo boljši kondiciji, povečani donosi (celo na 150 kg povprečka v enem letu na drevo, odnosno 85 kg povprečka na tri leta) in večji odstotek trganega sadja, katerega velik del izvažamo.

Ker so naši sadovnjaki večinoma stari, življenjsko iztrpani, je obnova zelo pereča. Obnavljamo povsod načrtno v večjih kompleksih in na plantažni način, tako da bo pozneje mogoča dimbovska agrotehnika in intenzifikacija nasadov. Poleg tekoče obnove je namreč najvažnejše: mobilizirati naše sadjarje za večje in boljše

uporabljanje agrokulturnih ukrepov, ker bodo le s tem lahko takoj povečali donos in kakovost pridelkov. Z agrokulturnimi ukrepi pa dosežemo tudi redno rodnost.

Po vojni ustanovljena dvoletna vinarsko-sadjarjska šola v Svečini (ki je edina te vrste v Sloveniji) vsaj za kvalitetno sadjarje in vinogradnike, ki odhajajo na kmetijska gospodarstva in kmetijske zadruge, ter tako neposredno prispevajo k napredku sadjarstva in vinogradništva. Do sedaj se je izlozilo 227 absolventov, ki so prišli iz vse Slovenije.

Obnova vinogradov

Razgovor z ing. Ivom Zupancičem, direktorjem Vinarskega inštituta v Mariboru

Sedanja druga obnova naših vinogradov se največ razlikuje od prve po načinu dela: obnavljamo na velikih kompleksih. Podlaga za racionalno obnovo je že izvedena rajonizacija vinogradniških površin. Osnovna važnost je trdni izbor, ker sta od sorte odvisni količina in kakovost. Vinarski inštitut v Mariboru se je s sodelovanjem vseh strokovnjakov več let ukvarjal s pripravami za trdni izbor, ki je lani postal obvezen. Seveda je bila predhodno vsa vinorodna Slovenija razdeljena na tri prirodne

rajone: podravskega, posavskega in kraško-primorskega. In v okviru teh rajonov so bili določeni tipični proizvodni okolišji: v podravskega rajonu šest okolišev, v posavskem 5 in kraško-primorskem 4 okolišji.

Bodočnost slovenskega vinogradništva pa je zaradi ostrega konkurenčnega boja v kvalitetni proizvodnji, in sicer v proizvodnji kvalitetnih sortnih vin v podravskega rajonu, v posavskem in kraškem pa v dvigu kvalitete namiznih vin. Tomu primerno je tudi sestavljen trdni izbor za posamezne okoliše. Ameriške podlage so določene za vsa republiška snotna, treba pa jih je uporabljati ustrezno kakovosti zemlje.

Primerjava kakovosti naših vin v preteklosti s sedanjim pove da sedanjim domačim vinom manjka nekdanja lepa prirodnost, sortnost, pri konzumnih vinih pa tipičnost glede porenja. Pojem sortnosti je zlasti pri stekleničnih vinih skrajno slabo opredeljen. Če je vino deklarirano s sortnim imenom, mora imeti v vsakem primeru izrađiti sortni značaj. Glede tega so naša kletarska podjetja prevzela širokogradna. Zakon o vinu bo prav gotovo na tem področju napravil red.

Na zelo nizki stopnji pa je pri nas kultura uživanja vina. Pivel ne cenijo vina, ga ne spoštujejo in niso kritični; vino jim je le pijača, od katere pričakujejo kar se da močan učinek. Boj proti alkoholizmu bomo uspešno vodili le s kvalitetnimi originalnimi vini, prav na isti način pa bomo tudi vzgajali naše dejavne ljudi na stopnjo kulturnega pitja. Na tem področju smo pri nas do sedaj premalo storili. Zlasti več bi morali napraviti posredovalci, to so zadruge in trgovska podjetja z vinom ter v končni fazi gostilnaki obrati.

Kjer snega še ni je čas najprimernejši za čiščenje sadnega drevja, kakor delajo na gospodarstvenem kmetijskem posestvu v Slovenskih Konjicah

Praden zapade snega, mora biti tudi v vinogradih prekopana vsa zemlja in porezano mlado brstje pri koreninah. Kjer pa so vinograde že prekopali, nisojo sedaj med vrste s košarami in koši hlevski gnoj, doma pa pripravljajo nove kole, ki jih bodo spomladni zamenjali s trhlimi

poslati v kraje, kjer imajo pogoje za kontrahiranje tistih kmetijskih pridelkov, ki jih določa uredba o regresiranju umetnih gnojil.

Ne bi se spuščali v nadaljnjo usodo umetnih gnojil, ampak spet ponovili že javno povedane pomisleke glede novega načina regresiranja. Za kraje, ki nimajo tistih pridelkov, ki jih uredba določa, pomeni ta novi način hud udarec politikij pospeševanja kmetijstva. Ne trdimo sicer, da bi močnejši kmetije ne zmogli nakupovati gnojil brez regresa, pač pa pravimo, da so v teh krajih gle-

no visok finančni učinek. In vendar priznavamo hmelju regresno prednost, da si je prav v tem kraju po vsaki letini v rokah proizvajalcev toliko denarja, da bi mirne duše lahko nakupili gnojila brez regresa. V tem odnosu je določena krivica, ki jo trpijo kmetijski kraji, ki nimajo takšnih pogojev, da bi gojili hmelj ali žito. Edino pravilno bi zato bilo, da bi regresna pravica veljala za vse kmetijske kulture, saj bi tako pospeševali napredovanje kmetijstva v celoti in bi noben kraj, naj si ima pogoje za katerekoli kulturo, ne bil prikrajšan.

Več kot 110.000 ljudi v celjskem okraju zdravstveno in socialno zavarovanih

V prvi polovici februarja bodo v celjskem okraju volili za Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Celju ter za pet podružnic Zavoda v okraju nove družbene upravne organe. S tem je nastal nov mejnik dela samoupravnih organov v socialnem zavarovanju, ki so se kljub nekaterim dosedanjim pomanjkljivostim vendarle uspešno uveljavili. Ko smo ta dni, na pragu novih volitev, pri Okrajnem Zavodu za socialno zavarovanje v Celju povprašali za izkušnje in dosedanjem delu samoupravnih organov, so nam postregli z nekaterimi ugotovitvami.

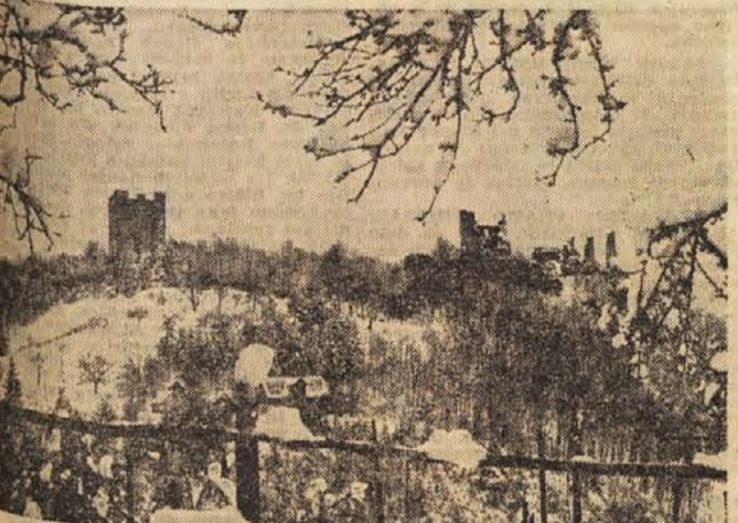
Skupščina pri Okrajnem zavodu v Celju deluje več kot tri leta. Čeprav je ekonomska stran najbolj izrazita, saj upravlja Zavod letno z nad 2300 milijoni

stva v teh organih doslej ni povsem ustrezal pogojem dela in nalogam. Med člani samoupravnih organov so se pri reševanju nekaterih vprašanj pojavljale bolj ali manj socialne težnje. To je bilo močnejše občutiti pri posameznih podružnicah na terenu. Premalo skrbi so doslej posvečali raznim problemom v zdravstvenih ustanovah, ki so vezane na dajatve Zavoda za socialno zavarovanje. V nekaterih primerih zdravstvene ustanove v Celju in okolici preveč zaračunavajo zdravstvene storitve ter s tem oškodujejo fondse socialnega zavarovanja. Dosedanja kontrola ni bila dovolj učinkovita.

Na podružnice Okrajnega zavoda v Zalcu, Laškem, Rogški Slatini, Slovenskih Konjicah in v Sošanju so postopoma prenesli

stveno zavarovanje nad 780 milijonov din.

Zavod ima registriranih 44.500 aktivnih zavarovancev ter nad 11 tisoč upokojujencev in invalidov II. in III. stopnje. Posamezne podružnice zavoda imajo naslednje število zavarovancev: Soštanj 9800, Zalec 6100, Rogška Slatina 3200, Slovenske Konjice 2900 ter Laško nad 2500 zavarovancev. Za občine Celje, Sentjur, Kozje, Planino in Vranksko opravlja posle zdravstvene in socialnega zavarovanja Okrajni zavod v Celju. Po podatkih Zavoda za socialno zavarovanje v Celju uživa v Celjskem okraju skupaj s svojci zavarovancev zdravstveno in socialno zaščito več kot 110.000 oseb. Torej tudi slednje visoko število upravičencev dokazuje, da naloge te službe v celjskem okraju niso majhne, ter da so tudi volitve novih samoupravnih organov v institucije socialnega zavarovanja pomembna naloga vsake prebivalstva. F. K.

Motiv iz Celja

sredstev za kratkoročne in dolgoročne dajatve, stopajo v ospredje tudi nekateri drugi problemi, ki jim mora skupščina posvečati enako, če ne še večjo skrb. Določeno izvajanje pravilne politike socialnega zavarovanja je bilo doslej precej odvisno od prizadevanj samoupravnih organov.

Izkušnje v delu samoupravnih organov pri Okrajnem zavodu, kot tudi pri podružnicah na področju okraja, so pokazale, da socialni in politični sestav član-

mnoge pristojnosti. V Celju menijo, da so glede prenosov nekaterih pristojnosti storili velik korak naprej, a še vse premalo za še uspešnejši razvoj samoupravnih organov na terenu.

Omenili smo že, da upravlja Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Celju samostojno ter prek petih podružnic letno z nad 2300 milijoni din. To niso majhna sredstva. Zato je od pravilnega dela organov samoupravljanja precej odvisno, kako in komu se ta sredstva razdelijo, ter koliko sredstev bomo v te namene trošili v bodoče.

Zanimivi so podatki o porabi sredstev Zavoda za socialno zavarovanje za celjski okraj. Nad 14.000 koristnikov otroških dokladov v celjskem okraju prejme letno za več kot 27.000 otrok nad 835 milijonov din, za pokojnine in invalidnine izda Zavod letno 778 milijonov din ter za zdrav-

Učiteljskinci so se vključili v celjsko »Svobodo«

KUD dijakov celjskega učiteljskega je še do nedavne delovalo kot samostojno mladinsko društvo. Ob zadnjem občnem zboru DPD »Svoboda« Celje pa so se tudi učiteljskinci vključili v društvo »Svoboda«. S tem se je število svobodašev povečalo za 150 članov. K.

IZPRED SODIŠČA V MARIBORU PRED NJO NI NIČ VARNEGA

Marija Pintarič s Koroske ceste 21 v Mariboru se je v zadnjih šestih mesecih že drugič zagovarjala pred sodiščem, pa tudi prej je bila že večkrat kaznovana zaradi goljufij. Obtožba ji je tokrat očitala ponarejanje naročilnic, ki jih je zmačknila svojemu bivšemu možu in s katerimi je spopadala tri podjetje »Zarja« v Mariboru za 42.458 dinarjev, podjetje »Rog« v Mariboru pa za 4689 dinarjev, davčno višnjo na škodo Ane Dretnik iz Vetrinjske ulice v Mariboru, kateri je v odsotnosti pobrala iz stanovanja domača vse oblake, vredne okrog 45.000 dinarjev, pri čemer je v zaprtu stanovanju držala na način, da je s kosom železa nasilno odrgala okovje visoke ključavnice iz njih nato skrila domo in linj za vodni stevec in pa tatvino na škodo Justine Stern iz Cigonce pri Ljubljani, pri kateri je bila nekaj dni gostila, nato pa ji je odnesla obleke, krilo, bluzo, čevlje, nekaj platna in razne druge predmete v skupni vrednosti nad 10.000 dinarjev. Čeprav je Marija Pintarič zdrava in močna temveč ne skuša najti zaposlitve, vasa delanja, ki jih ji je očitala obtožba, je izvršila v teku enega leta. Upradene predmete je prodajala, običajno kar na tržnici. Pred sodiščem je vsa dejanja priznala, svoje potozke pa skušala opravičiti z izgovori, da mora vračati dolg nekim Hrvatčičam, pa ni mogla drugače priti do denarja. Upeštevajoč kazni 10 me-

secev strogega zapore, ki jo je izrekel Okrožno sodišče v Mariboru julija 1955 zaradi vplodne tatvine na škodo njenih sosedov na Koroski cesti v Mariboru in zaradi majhne goljufije, in ki je še ni prestala, je sodišče Marijo Pintarič obdodilo na enotno kazni 3 leta strogega zapore. Kazenski postopek zoper Marijo Pintarič pa zgornjo kaže tudi na neprevideznost in naivnost nekaterih uslužbenec podjetij, ki izdajajo naročilnice, pisane z navadnim svinčnikom — kar je mimgrede povedano tudi v nasprotju z določbami predpisov o knjigovodstvu gospodarskih organizacij in pogojev v blagovnem prometu — tako da jih lahko, kot je bil primer pri Mariji Pintarič, brez težave prenarejajo in ki so neprevidezni tudi pri sprejemanju takih listin. Pri nekoliko pozornem pregledu naročilnic, ki jih je prenaradila Marija Pintarič, ni namreč težko ugotoviti, da je besedično radirano in nato vpisana nova vsebina, naslovnik in številka naročilnice. J.

Naročniki »Ljudske pravice« so zavarovani!

V primeru smrti so naročniki zavarovani za 40.000 din, v primeru trajne invalidnosti pa za 80.000 din.

Kako prav pride pomoč v nesreči, vedo povedati naši naročniki, ki jih je nesreča doletela in so bili pomoči že deležni. V preteklem letu je 16 naših naročnikov oziroma njihovih svojcev prejelo 292.550 dinarjev odškodnine.

Letos pa je prvo odškodnino 6400 dinarjev prejel naročnik Anton Radej iz Kamnika št. 87, ki si je pri sekaniu drv poškodoval palec na levi roki.

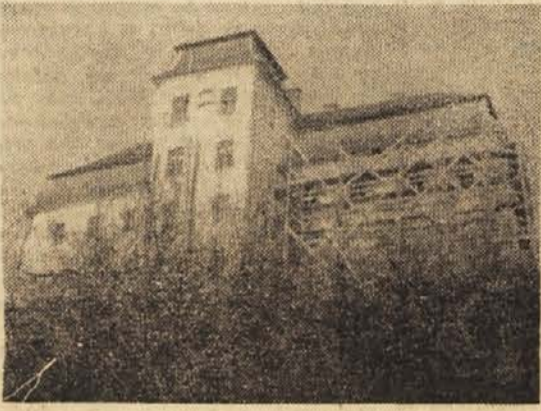
Drugo odškodnino v znesku 40.000 dinarjev so letos prejeli svojci pokojnega naročnika Ignaca Kresa iz Zgor-njega Loga št. 2 pri Litiji, ki se je pri padcu s češnje smrtno ponesečil.

Imamo še več prijavljenih nezgod, ki jih rešuje DOZ. O tem bomo sporočili kasneje. Lani je bilo več primerov, da je DOZ odrekel naročnikom pravico do odškodnine, ker naročnine niso pravočasno plačali. Da bi se letos kaj takega ne primerilo, prosimo naročnike, da plačajo naročnino do 20. v mesecu za tekoči mesec. S tem si namreč pridobijo pravico do odškodnine pri morebitni nesreči.

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

Ljudje v Usluševcih se zavzemajo za gradnjo tovarne postaje

Kmetje v okolici Osluševcih morajo svoje pridelke voziti v Moškancje ali pa celo v Ormož, kar nikakor ni prijetno in je vezano tudi s precejšnjimi stroški. Ker so v Osluševcih dani vsi pogoji za gradnjo tovarne postaje (stekajo se ceste širšega okoliša in tudi terena je za gradnjo ugoden) se je posebna komisija odločila za gradnjo tovarne postaje na tem mestu. Potrebno zemljišče za razširitev postaje so kmetje odstopili brezplačno, obljubili pa so tudi brezplačno pomoč v prevoznih in delih. Tovarna postaja v Osluševcih bo za področje, kjer je kmetijstvo močno razvito, velikega pomena, zato je zavzemanje kmetov za njeno izgradnjo upravičeno. Ljudje pričakujejo, da bodo začeli delati že letošnjo pomlad, hkrati pa da bodo razširili železniško postajo.

Lendavski grad

O gradbeni in drugi dejavnosti po lendavski občini

Lendava, središče jugovzhodnega dela Prekmurja in sedež največje komune v Pomurju, se v zadnjih letih precej spreminja. Ko so v razdobju osmih let jugovzhodno od starega dela mesta zrasla nova stanovanjska poslopja in bloki za delavce, zaposlene pri Proizvodnji nafte, kjer stanuje okrog 700 delavcev, je bilo pa vse premalo storišnega na področju komunale dejavnosti v mestu. V

zadnjih dveh letih pa so občinski močje začeli bolj skrbeti tudi za stari del mesta. Dvonedrnostnemu stanovanjskemu bloku v Cankarjevi ulici se bo čez nekaj dni pridružil tronedrnostni stanovanjski blok v Partizanski ulici. Ugodno zimsko vreme omogoča tudi delo pri urejanju lendavskega gradu. Olepševalno društvo se zavzema, da bi okoli gradu napravili tudi klopi.

Na zadnjem zboru volivcev pred nedavnim v Lendavi so razpravljali o zamenjavi cevi glavnega plinovoda Petišover—Lendava—Dolga vas. Cevi glavnega plinovoda ne ustrezajo predpisom, kar je ugotovila tudi republiška inšpekcija. Zaradi neustreznosti dimenzij cevi je pozimi v Dolgi vasi slab pritisk plina, nekateri cevi pa celo puščajo, zaradi česar lahko pride do nezdgo. Volivci so sklenili, da je potrebno izmenjati plinovod. Dela bodo stala 11 milijonov dinarjev. Občina bo najela investicijski kredit. Mestna planarna pa bo zvišala ceno plina za en dinar pri kub. metru, tako bodo potrošniki še vedno imeli dovolj ceno kurjave.

V zadnjih mesecih je na področju občine opaziti znatno razgibanost organizacij RK. V vseh so zdravstvena predavanja z diafilmom, ki so dobro obiskana. V Veliki Polani, Dolini, Treh mlhinah se je zbralo na predavanjih več kot po sto ljudi. Med člani je akcija za dajanje krvi. Vaščani v Treh mlhinah pa so pripravljene celo urediti javno kopalnico.

B. F.

Kako žive nekateri slepi v oddaljenih krajih Pohorja in Kozjanskega

v oddaljenih krajih Pohorja in Kozjanskega

V najbolj oddaljene vasi na jugovzhodnem pobočju Pohorja in na Kozjanskem je ob Novem letu šel član nadzornega odbora Društva slepih v Celju. Na eni zadnjih sej okrajnega odbora Društva slepih so namreč sklenili, naj kdaj pa kdaj kdo iz nadzornega odbora obišče ljudi, ki živijo v večni temi, raztreseni po okraju. Tako bi najlaže spoznali, kateri slepi so potrebni pomoči in kateri ne. Važno je tudi, da Društvo slepih ve, v kakšnih razmerah živijo njegovi člani, kako skrbijo zanje njihovi skrbniki itd. Slepi v priključnem soštanjskem okraju so bili doslej deležni posebne skrbi treh marljivih žena, ki jih redno obiskujejo in jim z veliko ljubeznijo pomagajo, če je to potrebno. V bodoče bodo deležni povečane skrbi vsi slepi na področju celjskega okraja.

zaradi tega težko pričakovati, da bo sposobna vzdrževati slepega člana družine. Ker je fant še mlad, bo Društvo slepih v Celju skušalo le-tega poslati v šolo. Vsekakor pa bi bilo to laže storiti, če bi krajevne organizacije pred leti poskrbele za rešitev. V Topolovem 14 v Zagorji je tudi slepi član Martin Polutnik. Društvo se tudi zanima, ker mu želi omogočiti strokovno šolanje. Nekaj podobnih primerov je tudi drugje. Društvo slepih skuša po svojih močeh in s pomočjo drugih organizacij omogočiti slepim primerno delo in primerne življenjske pogoje. To je tudi prav in naša dolžnost je, da podpremo njihova humana stremeljenja. Okrajni odbor Društva in vsi člani so zelo hvaležni za vsako gmotno in drugo pomoč. — Lani so bili deležni lepe denarne pomoči od strani Glavnega odbora, Okrajnega ljudskega odbora Celje ter celjske občine. Premogovnik lignita v Velenju je dal za slepe 25 ton premoga, Tovarna usnja v Sošanju pa pribor za obutev. Razno posodo sta prispevali za slepe Tovarna emaljirane posode v Celju ter Keramična industrija v Ljubljani. Razen omenjenih podjetij so slepim dale materialno pomoč tudi nekatere druge tovarne. Vsem se člani Društva slepih najlepše zahvaljujejo.

V novem celjskem okraju je sedaj nekaj nad 100 članov Dru-

štva slepih v Celju, nekaj slepih ljudi pa je še zmeraj izven družstva. Takim naj bi terenske organizacije SZ in obiskovalci pomagali ter jih čimprej včlanili v društvo. Pri tem se moramo zavdati, da so slepi zelo potrebni vsake pomoči zdravih ljudi. Nasprotno pa se je ugotovilo med obiski na domovih slepih, da ponekod krajevne organizacije in društva premalo skrbijo za slepe in se ne zanimajo za njihovo življenje in težave. Nedvomno bo treba letos tudi tem vprašanjem posvetiti več skrbi. F. K.

PROSVETNO DRUŠTVO V PONIKVI SE UVELJAVLJA

Da je kulturno-prosvetna dejavnost v Ponikvi tako razgibana, je predvsem zasloga tamšnjega Prosvetnega društva. V svoji dramski, namiznoteniški in kito sekciji se združuje samo starejših ljudi, temveč tudi večino delavske in kmečke mladine. V sklopu društva deluje tudi knjižnica, ki ima 350 knjig. Vendar je med prebivalstvom slabo zanimanje zanje. Morda je temu vzrok velika raztresenost naselja ali pa zastarele knjige, ki ljudi več ne zanimajo posebno mladino, ki si želi novih, sodobnih knjig.

Uspešno delovanje društva omogoča predvsem Občinski ljudski odbor Sentjur. S prispevkom 350.000 din, ki so jih dobili od Občinskega ljudskega odbora, bodo lahko v marsičem izboljšali in razširili svoje delovanje. Prav tako uživajo vsa podpora množnih in političnih organizacij. Da

so ljudje z delom društva res zadovoljni, je pokazal zelo dobro obiskan letni občni zbor, na katerem so sprejeli več koristnih sklepov, v upravnem odboru pa izvolili nekaj novih ljudi.

Dramska sekcija, ki je ena najdelavnejših, je v nedeljo gostovala v Poljčmah z igro »Kromarica, Mirandolina« v uspehi režiji Avroljija Rojca. Čeprav so vsi igralci pokazali solidno igralsko znanje, sta vedno najbolj ugajala Štefka Pavoli, kot Mirandolina in Bogomir Francič kot vitez.

Pripravljajo so tudi že na velik spomladanski prosvetni festival, na katerem bodo sodelovala tudi Prosvetna društva iz občin Šmarje pri Jelšah, Sentjur in Store.

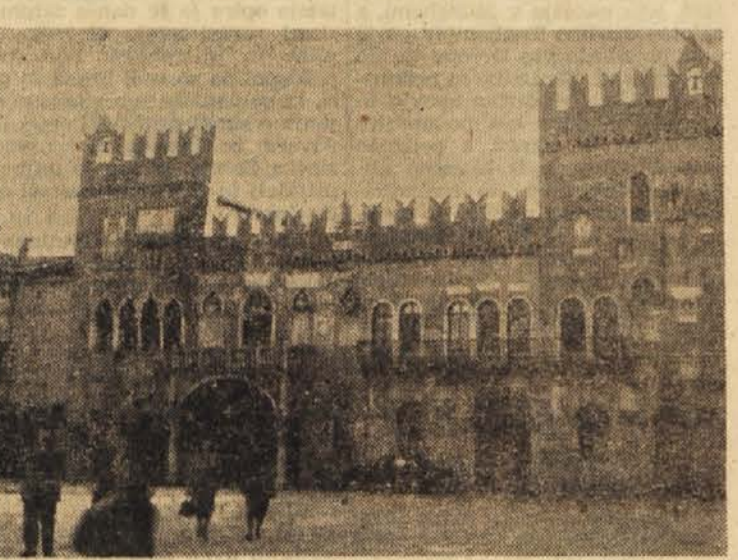
Pohvalna je namera društva, da bodo s svojimi igrami gostovali v najbolj oddaljenih vasa. S. K.

Iz goriškega in koprškega okraja

Seminar za mladinske voditelje v goriškem okraju

Okrajni komite LMS v Novi Gorici je preteklo soboto in nedeljo organiziral seminar za predsednike in tajnike občinskih komitejev ter za predstavnike nekaterih šol. Organizatorji so hoteli tako seznaniti mlade politične delavce z raznimi aktualnimi družbenimi vprašanji, posebej z novimi gospodarskimi smericami in problematiko družbenega samoupravljanja.

O teh vprašanjih so na seminarju predavali predsednik in tajnik Okrajnega odbora SZDL tovariša Tine Remskar in Bogomil Vižintin, dalje predsednik in podpredsednik OLO ing. Karmelo Budina in Franc Skok in Tone Poljšak, član CK LMS. Seminarja se je udeležilo večje število mladinskih voditeljev iz vseh dvanajstih občin. M. D.

Titov trg v Kopru

TOLMIN V maju bodo začeli doma izdelovati avtomobilske svečke

Podjetje za izdelavo vžigalnih avtomobilskih svečk v Tolminu se te dni pripravlja na začetek serijske proizvodnje avtomobilskih svečk. Predvsem izpopolnjujejo stroje, ki smo jih dobili z reparacijami, izdelujejo nove stroje po lastnih načrtih ter preizkušajo izolacijsko maso. Ves tehnološki postopek izdelave je zamisel naših domačih strokovnjakov.

Serijsko bodo začeli proizvajati avtomobilske svečke verjetno že maja. Zčetna mesečna proizvodnja bo 15.000 svečk, v prihodnjem letu pa se bo proizvodnja povečala za 100 odstotkov. Ko bo tovarna delala s polno kapaciteto (leta 1958) bodo izdelali povprečno 2000 avtomobilskih svečk dnevno.

Čeprav bodo to prve doma izdelane avtomobilske svečke, nimajo podjetje težav zaradi strokovnega kadra. V treh letih priprav so namreč uspešno oblikovali stroje za to delo, na področju tolminske občine pa je tudi dovolj nekvalificirane delovne sile. L. O.

COL NAD AJDOVSCINO Razstavo zdravnih zelišč pripravljajo

Kmetijska zadruga na Colu nad Ajdovščino pripravljajo za marec razstavo zdravnih zelišč, s katero na-

KOPER Volitve novih mladinskih vodstev

Na posvetovanju predsednikov občinskih komitejev ljudske mladine koprškega okraja so, med drugim sklenili, da bodo v prihodnjih tednih v nekaterih tovarnah, ustanovah in vasa izvolili nova mladinska vodstva, člani okrajnega komiteja ljudske mladine pa bodo predavali po mladinskih aktivih o vlogi mladine v družbenem samoupravljanju. Pogovorili so se tudi o pripravah za bližnje občinske konference ljudske mladine, ki se jih bo udeležilo okrog 500 izvoljenih delegatov osnovnih organizacij.

Na posvetovanju so razpravljali tudi o nalogah osnovnih organizacij v okviru šestmesečnega tekmovanja, ki ga je razpisal Centralni komite ljudske mladine Slovenije.

IZOLA Z okna je skočil

V Izoli se je vrzel a podstrešje sobe v ulici Besenjški 30-letni Livio Depase. Prepeljali so ga takoj v izolsko bolnišnico, kjer je kmalu podlegel poškodbam. Vzrok samomora še ni znan. L. O.

Tako ne gre

Ko je Jakob Matela, upokojeni česar iz Ruš pri Mariboru potreboval ročne pokojnine dokumente, s katerimi bi mogel izkazati delovno dobo, je Zavodu za socialno zavarovanje v Mariboru predložil svojo delovno knjižico, iz katere je bilo že na prvi pogled razvidno, da so vanjo vstili iz neke druge delovne knjižice in da je Matela na vstilih listih sam zapisal besedilo in spreminjal že vplisane datume o nastopu in izstopu iz narejanje javne listine. Obtoženo vstili listi vzetli iz njegove druge delovne knjižice, ki mu je bilo zgoznelo ostali pa da so celj samo iz listi, ki jih je vstil v knjižico, predložil na Zavodu za socialno zavarovanje, ki na teh listinah ni bilo pravo nobenost med obtoženočeno pisavo in listina, da izključuje vsak dvom, da ne bi bil pisec Jakob Matela sam. Zaradi ponarejanja javne listine ga je sodišče spoznalo za krivega in mu sledila na visoko starost izreko krajšo dožnjeno kazni.

TRŽASKO GLEDALIŠKO PISMO

Tretja premiera SNG

Eksperimentalna predstava v krogu

MILAN BEGOVIČ: »BREZ TRETJEGA«

Tramoaj številka 2, ki pelje proti Sp. Ioanu, je na večer slovenske gledališke premiere neovirno živa in v čem odštejem na pol mediteransko, na pol galsko ozračje, ki se pretaka skozi nagneto množico, in dodam kapljico domotožne fantazije, bi rekkel, da se peljem mimo ljubljanske pošte na premiero v Dramo. Pa naj bo tako ali drugače: predstava tržaške SNG je nekaj let nazaj niso več prospektivno-politični prospekti naprednega slovenskega živilja, čeprav jim ne kaže odrekati tudi tega koristnega uveljavljanja, marveč so te predstave umetniško tehni in prečiščeni dokumenti globokega, perspektivnega umetniškega snovanja. In to bodo ostale tako dolgo, dokler ne postanejo same sebi namen. Drugače rečeno: dokler tržaško SNG ne bo tudi na zunan razmahnilo svojega dela, se pravi, ko bo prešlo svoje gledališko hišo v Trstu in ko se bo tudi princip stalnih gostovanj v domovini prelil v meso in kri. Kajti vedeti je treba, da je tržaški obul pri oblikovanju slovenskega odrskega izraza precej pomemben in relatično velik. Kljub temu, da nekateri kaj neradi poslušajo take teorije. Če zraven dodamo še to mimobežnost, da predstavljata tri letošnje premiere kar dva jugoslovska avtorja (Cankar: »Ključ« in Begovič: »Brez tretjega« in bi tržaško gledališče težko na-

šlo v tem smislu konkurenta pri nas doma, potem lahko s precejšnjim zaupanjem listamo po knjigi načrtovalca za bodoče repertoarje. Ali je bilo spretno zasnožano naključje ali dobro pretehtana taktika: prvi teden novega leta — petek, dne 5. januarja — smo v Trstu prvič videli eksperimentalno gledališče v krogu. Proič sploh. In prvič Begoviča, ki so ga sicer Italijani po zaslugi Umberta Urbanija spoznali delno že pred desetletji. To je bil dogodek prve orste, ne le zaradi simpatičnih eksperimentov o krogu (za kar je Begovičeva drama »Brez tretjega« nadose pripravna), ampak predosem zaradi nepričakovane uspeha, ki so ga bili deležni režiser, igralca in vsi nevidni gledališki sodelavci. Skoraj ekscentričen programski start v novo leto; Begovič, ta nekdanj modni in razburljivi, danes pa že kar udomačeni dramatik — v krogu. Njegova ibsenko-freudistična fabula, ki jo je zapredel o erotično kompleksnega Marka Barica, je o celoti zgrajena na danes že nekolikant zastareli teoriji o »refleksu na determinirano psihično predstavo«. Dramaturško pa je delo zgrajeno v enem samem zamahu: oster, nekonvencionalen spopad dveh strastnih značajev. Pomeni torej veliko preizkušnjo za režiserja in skoraj odločilno preizkušnjo za oba igralca.

Jože Babič, ta naš gledališki frajgajst, si je — kakor to ugotavljamo za nekater poslednje predstave — pomagal tudi z efekti, kar je bilo v tem primeru neizbežno. Pred teganalo pa je stal, ko je poveril vlogo Marka mlademu, gotovo še neizkušenemu igralcu Mihi Balohu, za katerega je ta nastop pomenil tudi nevaren debut v karakterni smeri. Režiserju je uspelo brez posebnega truda izčrpati Baloha v dramatičnih »viskih«, zato pa je bil dialog — vsaj z Balohove strani — bolj suh, kakor smo pričakovali. Kljub temu pa pomeni Balohova interpretacija velik umetniški uspeh, ne le zanj, ampak za celoten ansambel. Stefka Droščeva pa je o osebi Gige Baričeve znova potrdila svoj zasluženi sloves velike igralke: to je bila enkratna, orhunska interpretacija zelo komorne in hkrati zelo človeške vloge. Če za skupno igro obeh še dodamo, da je bila tehnično virtuozna, situacijsko sproščena in sijajno uglašena, smo v glavnih obrisih povedali vse, kar je bilo treba.

Nemara bi ob koncu omenili še to, da bi Babič brez škode lahko skrčil ekspozičijo in bi v ta namen preskočil nekaj nepotrebnega teksta in opustil štetilne, za sodobno režijsko rabo že malce senilne telefonske efekte, kar bi verjetno prispevalo k še lepšemu uspehu te predstave. Te marginalne opombe pa seveda nikakor ne morejo zmanjšati velikega uspeha, ki ga je bila deležna tržaška premiera.

Milan Lindič

Karel Putrih: Ženski akt

Miha Baloh (Marko Barič) in Stefka Droščeva (Giga Baričeva) v drami Milana Begoviča »Brez tretjega«. Premiera v Trstu 5. januarja 1956

Nova uprizoritev baleta

»DANINA«

Baletno delo znamenitega plešalca Filipa Taglionija in skladateljca Petra Lindpaitnerja »Danina« ali »Joko«, braziljanska opica« je staro že 130 let, saj so ga prvič uprizorili na Dunaju leta 1826, leto kasneje v Münchenu, z baletno družino Taglionijev pa je nato objadralo vso Evropo tja do Petersburga. Zanimivo in prikupno dejanje z eksotično snovjo in z opico na odru kot prijateljico človekovo in hkrati s prisrčno glasbo, porojero iz klasične oblikovne dognanosti in romantičnega čustvenega nadhja, je osnova baleta, ki je že ob nastanku vzbudil v Evropi prav posebno pozornost. Pozneje je sicer delo zatonilo v pozabo, na novo pa sta ga odkrila prav naša plesna

mojstra Pia in Pino Mlakar, ki sta ga prvič z velikim uspehom obnovila leta 1940 v Münchenu in nato v Ljubljani. Romantična in eksotična zgodba iz braziljskih gozdov s prav posrečeno imitacijo opice je še danes zanimiva zlasti zaradi svoje človeške topline in prisrčnosti. Barviti in prikupni pa so tudi brazilski plesi, ki so nanizani ob glavnem dejanju o skruti družinski sreči Don Alvara in Danine ter njunega sinčka Zablja, ki mu je najboljši prijatelj in režiser v nesreči opica Joko.

Nova uprizoritev »Danine« po šestih letih bo vsakogar nazorno pokazala rast baletnega ansambla naše Opere, saj so malone vse vloge, razen Danine s Tatjano Remškarjevo in opice Joko z Jakobom Hafnerjem, zasedene na novo, in to celo v več zasedbah. Deloma novi bodo tudi kostumi po osnutkih Mije Jarčeve in inscenacija ing. arh. E. Franza in B. Vavpotiča, ki je prirejena za razširjeni odski prostor, kakršen je bil uspešno uporabljen pri poslednjih dveh baletnih večerih.

Uprizoritev sta ponovno nastudirala koreografa Pia in Pino Mlakar, kot dirigent pa bo debutiral Marjan Fajdiga.

BELEŽKE

ITALJANSKA REVILJA O MAKSIMU GASPARIJU

Dobili smo v pogled: sedem strani obsegajoči separat iz žurnalne revije »Ce Fastu«, ki izhaja v italijanskem Vidmu in je v eni svojih številik prinesla tudi kratek biografsko-umetniško informativen sestavek o slovenskem slikarju Maksimu Gaspariju. ki ga je pod naslovom »Un pittore sloveno di origine friulana — Maksim Gaspari« napisal Milko Matičetov. Separat prinaša tudi slikarjev avtoportret ter dve njegovi znani sliki z narodnim motivom.

27. januarja bo v Salzburgu, kjer se je pred 200 leti rodil eden največjih skladateljev Wolfgang Amadeus Mozart, veliko število glasbenih prirediteljev. Ob proslavi te pomembne obletnice bo v raznih evropskih deželah in v ZDA mnogo koncertov in opernih predstav Mozartovih del.

Znameniti ameriški književnik Ernest Hemingway, ki je prejel Nobelovo nagrado za svoje delo »Starec in morje«, piše svoj sedmi roman. Dostoj je napisal že kakih 700 strani in pravi, da bo dokončan do februarja.

Te dni so v dveh sarajevskih kinematografih predvajali premiero umetniškega filma »Hanka« po istoimenski noveli Isaka Samokoviča. ki ga je režiral Slavko Vorkapič ter snemalo filmsko podjetje »Bosna-film«. Režiser Vorkapič je hkrati napisal končno besedilo scenarija, ki na je v prvi verziji pripravil sam pisatelj »Hanka«, pokojni Isak Samokovič.

IZ NAŠIH KINODVORAN ŠKRLATNA RAVNINA

Film nas vrača za deset let nazaj v dobo ameriško-japonske vojne. Glavni junak — pilot RAF nosi v sebi preživljeno tragedijo, ki ga žene v smrt. Življenje nima zanj nobene vrednosti več. In v Burmi, sredi bojnega meteža, se znova zaljubi v simpatično Burmanko, ki mu vrne voljo do življenja...

Kot je videti že iz same vsebine, bi zahtevala ta zgodba zelo natančno in poglobljeno psihološko obdelavo, zlasti še, ker je popolnoma očito, da so hoteli ustvarjalci napraviti nekaj več kot samo navaden pustolovski film. Toda namesto na pot duševnih problemov, ki so bili nakazani v začetku, je film speljan v ulico raznih »sodobnih« pustolovčin. Toda kljub tej napaki moramo priznati, če nečemo namreč biti malenkostni, da je film v svoji zvrsti zelo dober, da

celo eden izmed najboljših, kar smo jih zadnje čase videli. Bilo bi zares krivično, če bi samo zaradi preloženega napake zavrgli vse ostalo, kar je obena avtorjema, scenaristu Amblerju in režiserju Parrishu le uspelo ustvariti — namreč izvrsten pustolovski film v barvah, ki v nekaterih svojih sekvencah niti ni daleč od prave umetnosti. Če temu dodamo še dobro igro vse igralske ekipe na čelu z Gregorjem Peckom, zdravo idejo, ki jo film propagira, zanimivo okolje, v katerem se zgodba odigrava, intenziven tempo, lepe naravne posnetke ter simpatično ljubzensko idilo, potem res ne moremo reči drugega, kot da je »Škrlatna ravnina« zanimiv film. Skoraj bi si upali trditi, da se bodo tisti »repi«, ki smo jih že dni opazovali pred kino »Komun«, hitro preselili pred blagajno kina »Unions«. JAP.

NOVE KNJIGE IN REVIE

FERDO KOŽAK: POPOTOVAL SEM V DOMOVINO. Dokaj zaletna, nad štiri sto strani obsegajoča knjiga, čas zadnje vojne: pisateljeva pot v internacijo in povratek v domovino. Kozakovo najnoveše delo je več kot le knjiga spominov na težka leta okupacije, vsa pripoved je močno individualna, z zanimivimi in originalnimi razmišljanji in opažanji, ki silijo tudi bralca v razmišljanje. Knjigo krasi dokaj številne risbe, ki jih je, kar je pri nas res redek primer, narisal pisatelj sam. Delo je izšlo pri Državni založbi Slovenije.

VLADO HAJBAN: POMLAD VNUKOV. Prva samostojna knjižna izdaja večjega obsega mladega avtorja, ki se je javnosti predstavil v skupni zbirki novel »In minila so leta«. Hajbanov roman je založil in izdal Slovenski knjižni zavod. Delo pa je opremil Aleks Horvat.

IVAN CANKAR, VIII. KNJIGA. Zvezek prinaša najlepše Cankarjeve črtice iz knjig »Moja njiva« in »Podobe iz sanj«, kar predstavlja enega največjih dosežkov Cankarjeve umetnosti. V tej knjigi je zbranih okrog devdeset črtic. Kot že prejšnje zvezke je tudi tega uredil Boris Marhar, ki je s sodelovanjem Franceta Dobrovoljca napisal k tekstu tudi obširne opombe. Založnica: Cankarjeva založba.

JAKOB WASSERMAN: ULRIKA. Odlično delo avstrijskega pisatelja o življenju in razmerah meščanskega Dunaja v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je izšlo pri Slovenskem knjižnem zavodu, v redni in najprikljubnejši zbirki te založbe, v zbirki »Svetovni romani«. Knjigo je opremil Boris Kobe.

BENJAMIN PLATT THOMAS: ABRAHAM LINCOLN. Tudi to delo je izšlo pri Slovenskem knjižnem zavodu kot redni zvezek zbirke »Bloss«. S to knjigo smo Slovenci dobili avtoritativno biografijo ene najzanimivejših osebnosti iz ameriške zgodovine: državnik in človeško podobno Abrahamu Lincolnu, ki je pisec knjige prarabala v podobo življenja in razmer tedanje Amerike sploh. Delo je napisano s prizadetostjo in ljubeznijo in ne brez temperamenta, mestoma je knjiga napisana kot roman. Delo je prevedel Božidar Borko, oprema pa je dela Milana Miheliča.

SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEKTAR 1956. Razen kolektarja in okjem smislu prinaša ta redna izseljenska publikacija še vrsto člankov z naj-

različnejših področij življenja pri nas v domovini in pri naših rojaki v Ameriki in drugod po svetu, ter vrsto spominskih zapiskov in literarnih prispevkov slovenskih književnikov iz naših izseljencev. Glavni urednik Tone Seliskar.

OBZORNIK STEV. 10. Poslednja številka letnika 1955 in zadnja številka pred prenosno v novo revijsko magazinske oblike in vsebine. Številka prinaša: kratko črtico Arnolda Zweiga (prevod), zaključna poglavja romana v nadaljevanju ter belokranjske avtorju, Panaitu Istratiu, ki je napisal Janko Liska, prevajalec romana, dalje vrsto pesmi znanih in neznanih avtorjev: Kajetana Kovča, Branka Žuška, Franca Kujarja, Lepeta Kanteta, Mira Medvedšeka, Maričke Znidaršič, Branka Semna, Franca Frica, Saša Vegri ter nekaj pesmi nepodpisane ali nepodpisanih avtorjev; slovensko originalno prozo Matevza Langusa s kratkim odlomkom iz romana. Razen omenjenega prinaša številka še vrsto krajskih člankov, razprav in zapisov iz znanosti in umetnosti.

KNJIGA 55, STEV. 12. S to številko je »Knjiga 55« uspešno zaključila svoj tretji letnik. Uvodni del številke je posvečen desetletnemu delovanju Cankarjeve založbe, katerega letno predstavljajo članek Leva Modica »Program in kriteriji Cankarjeve založbe«, kratek kritični prezet o avtorstvih in kriterijih Cankarjeve založbe Kajetana Kovča ter prireditev dr. Leona Zlebnika »Za estetski kulturo«. Razen tega prinaša številka še vrsto krajsih poročil o knjižnih vstajah ter odmevih nanje, bibliografijo ter novice o knjižnem življenju in končno tako imenovani »svetovni« del revije, ki ga tokrat predstavlja Božidar Borko s svojim Zapisom o Goethevi »Popotni nočni spomis«, beseda Tonea Seliskarja o njegovem najnovšem mladinskem romanu »Poslednja brez lasje«, zapis, ki ga je posredoval Lojze Krakar, dalje Slavka Rupla razgovor s pesnikom Brankom Rudolfom ter v prevodu »Priestley« o svojem delu. Vskak eno pesem sta prispevala Kajetana Kovč in Tone Pavček.

GLEDALIŠKI LIST DRAME SNG, STEV. 4. Osrednji prispevki: Shakerpear »Henrik IV«, ki ga je napisal dr. Branko Krefc, dramaturgov razgovor z Matejem Borom ter prispevek Božidarja Borka »Dva jubileja: Akademik Anton Sovre, Mile Klopčič«.

»Slovenska kulturno-politična in slovstvena zgodovina«

OB PRVI KNJIGI POMEMBNE MONOGRAFIJE DR. IVANA PRIJATELJA

in seveda pred orisom slovstvenih portretov vsaj najvažnejših ustvarjalcev.

Državna založba je sklenila izdati delo v celoti, brez okrajšav, ki so bile v prvi izdaji. Uredništvo, potrebne primerjave tekstov, opombe in druge korekture je zaupala prof. Antonu Ocvirku, napovedala je tudi, da bo uvodno študijo o Prijateljevi monografiji ter njenem pomenu prispeval prof. Boris Zihel.

Prva knjiga je izšla z napovedanimi celotnimi teksti, preverjenim gradivom, dopolnilnimi opombami pod črto, s posebnimi »Pripombami« prof. A. Ocvirka, dopolnilnimi pripombami Dušana Kermavnerja ob koncu knjige, žal pa brez uvodne študije B. Zihelja.

Celotno monografijo je urednik naslovil: »Slovenska kulturno-politična in slovstvena zgodovina« in tako upošteval pripombe F. Zwittra iz »Glasnika muzejskega društva, 1941«. Novi naslov je vsakogar bolj utemeljen in smiseln, saj je očitno, da je Prijatelj raziskal predvsem literarno-zgodovinsko okolje dobe in da ne podaja celotne slike zgodovinskih, političnih in socialnih gibanj pomembnega razdobja.

Prva knjiga obsega »Obdobje tvornega konservativizma, 1848 do 1860« dobe staroslovencev. Ze poimenovanje tega obdobja pa tudi načrt celotne monografije kaže, da se je urednik držal v glavnem oznak, ki jih ima že Prijatelj, čeprav se ne jemajo z oznakami, ki jih predlagajo zgodovinarji. Urednik se tega zaveda in obširneje pojasnilo o tem podaja v svojih »Pripombah«. Tudi pri tekstih se je držal načela ostati veren zamisli avtorja, popraviti je očitne napake, ne pa se dotikati nekaterih trditvev, čeprav se z njimi danes ni več mogoče strinjati. Tudi ni samovoljno posegal v jezikovno-stilno plat avtorjevega besedila. Urednikova metoda dela je smiselna, spoštljiva namrav avtorju in dragocena v tem smislu, ker nam podaja monografijo brez svojevoljnih retuš.

Morda je prav to hotenje, pokazati avtorjevo neokrnjeno, čisto, neretuširano podobo, zapelja-

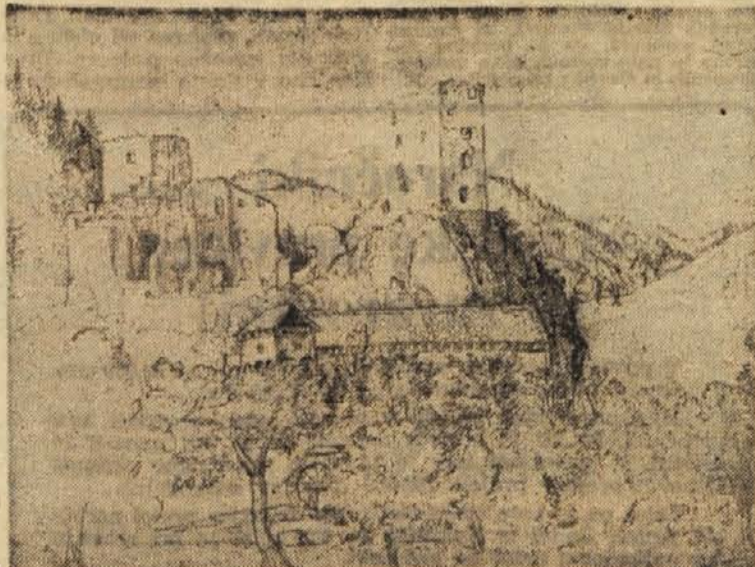
lo urednika, da v sicer izčrpani pripombah pogrešamo še nekatere. Morda pa bi naj to vlogo opravila uvodna študija B. Zihelja, ki je izostala. (Založba ni objavila, če jo namerava dodati koncu monografije).

V »Pripombah« k posameznim poglavjem so namreč objavljene zanimive družbeno-politične ocene Dušana Kermavnerja, podpore in analizami in kritičnimi prispevki Speransa — E. Kardelija in A. Javora — B. Kidriča iz predvojnega »Sodobnosti«. Šele te omogočajo bralcu najti kritičen odnos do dobe staroslovencev in njihovih konservativne politike v marčevskih dneh ter po njih in seveda do nekaterih Prijateljevih trditvev. Brez njih bi ostalo pozabljeno, da je bilo Prijateljevo pojmovanje revolucije l. 1848 »po metodi idealistično, vsebinsko pa desno liberalno« in da je vsa koncepcija njegove knjige zgrajena na oprejevanju in pojasnjevanju konservativnosti slovenskega meščanstva in njihovih voditeljev z Bleiweisom na čelu v revolucionarnem letu in po njem. Te prelovrstne opombe D. Kermavnerja spremljajo bralca skozi tri poglavja in se nanašajo v glavnem na družbeno-politično oceno revolucijskega leta 1848. Za naslednja tri poglavja pa, žal, najdemo v glavnem le razna bibliografska pojasnila. Zdi se nam potrebno, da bi kulturnopolitična in slovstveni ocenjevalec nadaljeval tam, kjer je zgodovinar končal.

Zlasti v poglavju »Slovensko časopisje« bi bilo moč najti mesto za dragocene pripombe kulturnopolitičnega značaja. Potrebno osvetlitev bi lahko našle tudi Bleiweisove »Novice«. Prav tako »Celjske slovenske novine«, o katerih smo šele v zadnjem časopisnem priložili kot o prvem političnem časniku in o katerem Prijatelj sam pravi — seveda le marginalno — da je bil »na neiskrajnejših levic«. Opomba bi si želeli tudi v poglavju »Duševni obraz generacije staroslovencev« in seveda glede Prijateljevega pojmovanja narodnosti v »Borbi za individualnost slovenskega knjižnega jezika«. Ker teh ni, se zdi, da je namen pripomb ostal neizpolnjen, nekateri Prijateljevi teze pa brez potrebne ideje in vsebinske ocene. Razumljivo je, da celotne kritične analize monografije ni mogoče podati v »Pripombah«, kakor se tu ni mogoče poglobiti v le skromno nakazano vprašanja.

Vsekakor pa je priznanja vredno tehtno in skrbno celotno uredniško prizadevanje, ki bo nedvomno lahko v celoti ocenjeno šele ob izidu ostalih knjig.

Iz zakladnice slovenske umetnosti

MATEVZ LANGUS: Razvaline

Iz Langusovih skicir, ki jih hrani ljubljanska Narodna galerija, smo objavili že več risb, ki predstavljajo umetnikove popolne spomine. Tudi ta risba, ki je nastala pred dobrimi 120 leti, nam kaže, kako so lepi naravni pogledi, zanimive stavbe in nenavadni ljudje živo zanimali tega slikarja, ki je bil prijatelj Prešerna in drugih naših duhovnih delavcev iz dobe preporoda. Lambergerjev grad pri Begunjah je bil ob Langusovem času še znatno bolj ohranjen, kot je danes ta dan. Ta risba nam kaže, kako razsežen in mogočen je bil nekoč ta grad, ki ga je medtem zob časa hudo ogledal. Spodnje, skrbniško poslopje se je po ohranilo še skoraj nespremenjeno do danes. — Zada je gradom je ozka dolina Draga, kjer so med okupacijo nacisti morili talce,

»Slovenska kulturno-politična in slovstvena zgodovina« in tako upošteval pripombe F. Zwittra iz »Glasnika muzejskega društva, 1941«. Novi naslov je vsakogar bolj utemeljen in smiseln, saj je očitno, da je Prijatelj raziskal predvsem literarno-zgodovinsko okolje dobe in da ne podaja celotne slike zgodovinskih, političnih in socialnih gibanj pomembnega razdobja. Prva knjiga obsega »Obdobje tvornega konservativizma, 1848 do 1860« dobe staroslovencev. Ze poimenovanje tega obdobja pa tudi načrt celotne monografije kaže, da se je urednik držal v glavnem oznak, ki jih ima že Prijatelj, čeprav se ne jemajo z oznakami, ki jih predlagajo zgodovinarji. Urednik se tega zaveda in obširneje pojasnilo o tem podaja v svojih »Pripombah«. Tudi pri tekstih se je držal načela ostati veren zamisli avtorja, popraviti je očitne napake, ne pa se dotikati nekaterih trditvev, čeprav se z njimi danes ni več mogoče strinjati. Tudi ni samovoljno posegal v jezikovno-stilno plat avtorjevega besedila. Urednikova metoda dela je smiselna, spoštljiva namrav avtorju in dragocena v tem smislu, ker nam podaja monografijo brez svojevoljnih retuš. Morda je prav to hotenje, pokazati avtorjevo neokrnjeno, čisto, neretuširano podobo, zapelja-

LENAŠIM MLADIM BRALCEM

ČE NI MAME...

V Ljubljani je šola. Kaj bi pravila, katera izmed mnogih ljubljanskih šol naj bi to bila. V tej šoli je razred, kjer sedijo v klopih majhni dečki in deklice in se učijo koristnih in pametnih reči.

Toda nekega dne, ko se je Ljubljana pokrila s svojim meglenim klobukom, se je v tem razredu zgodilo nekaj čudnega in ganljivega.

V razred je prišla tovarišica učiteljica, malo pomislila, potem pa rekla, da bodo dame pisale spis. Vzela je kredo in z lepimi okroglimi črkami napisala na tablo naslov: Kakšna je moja mama? Ko je to storila, je dejala: »Najboljši spis bom prečitala vsemu razredu na glas. Zdaj pa se le potrudite!»

Tovarišica učiteljica pa je nekaj pozabila. Matejka v šesti klopi se nikoli ni imela mame. Bila je še čisto majhna punčka z dno v ustih, ko ji je mama padla v partizanih. Zato je postalo Matejki sedaj, ko je videla na tablo napisani naslov, neizrečeno težko. Če bi ji malo bolje pogledali v oči, potem bi se vam razdelo, da se njene črne očke mokro svetijo, tako kakor punčkam, ki se mislijo jokati.

Nizko nad klop se je sklonila, da bi je nihče ne videl. A ne samo to — bala se je tudi, da se kdo spomni in poreče: »Tovarišica učiteljica, Matejka sploh ne ve, kaj je to mama.« Skoraj jo je bilo sram.

Prijela je za peresnik in se delala, kakor da piše. Potem pa si je podprla vročo glavico z roko in premišljevala: »Vsi otroci imajo mamo, le jaz je nimam. Kdo ve, kako je to, če imaš mamo. Moja sošolka Saška jo ima vsak dan, jaz pa nikoli...«

Pogledala je na tablo. Nekaj bo vendar morala napisati. Toda kaj? Saj je vedela le to, da nima mame in da je žalostna. Samo ta dva stavka? Ne, tega pa ne sme. To bi bilo veliko premalo.

Ko pa se je za hip ozrla k svoji sošolki Saški, ki je sedela

zraven nje in pridno pisala, so ji zaplesale pred očmi besede, ki jih je videla napisane v zvezku: ...lepa ... pridna ... dobra ... rada ... moja mama!

»Nič,« se je domislila, »tudi jaz napišem spis o mami. Misliha si bom, da imam mamo, pa bom pisala o njej. Brž pogledam k Saški, kako piše ona.«

In Matejka je napisala prav tako: »Svojo mamo imam zelo rada. Moja mama je lepa in dobra...« Naprej pa ni šlo, zato

Otroci v razredu so nehali pisati.

»O-j-e-j,« so se potihoma oglašali v klopih. Mislili so, da bo zdaj Matejka prav gotovo kaznovana, ker se je hotela zlagati, da ima mamo, v resnici je pa sploh še nikoli ni imela. Ko pa je Matejka zajokala, so utihnili.

Tovarišica učiteljica je stopila k Matejki. Bila je videti resna in žalostna.

Pogledala je Matejko po lasih: »Matejka, mislim, di si majhna

Potem sem videla, kako se otroci na ulici oklenejo mamine roke, kako se mame z njimi pogovarjajo.

Kadar grem v šolo mi nihče ne reče: Pridi kmalu.

Zvečer ko grem spat ni nikogar, da bi me odel in mi dejal: Sladko spi.

To vse sem videla, kadar sem bila pri Saški. Pa tudi v knjigah piše, kako so mame dobre.

Poleti ima moja mama rojstni dan. Nesem ji bele marjetice. Na njej leži velik kup zemlje, zato je ne morem videti in govoriti z njo. Če bi bila živa, bi jo objela in jo prosila le eno — naj me nikoli ne zapusti.

Kadar se poslavljam od nje, vselej jokam, saj vem, da mame nikoli ne bom poznala.

Otroci, ki imajo mamo, imajo velik zaklad.

Pozvonilo je. Učiteljica je pobrala zvezke in odšla iz razreda.

Potem pa je prihodno uro vzela Matejkin spis in ga glasno prečitala, ker je bil najboljši.

Otroci so poslušali, nato pa so dolgo dolgo čisto tiho sedeli v klopih in premišljevali...

pa je spet pogledala k Saški in prepisala: Moja mama gre zadnja spat in prva vstane...«

Na mah je Saška opazila, da Matejka od nje prepisuje. Jezno je zakrila stran z dlano, potem pa ogorčena dvignila roko: »Tovarišica učiteljica, Matejka laže, Matejka sploh nima mame, pa piše spis in prepisuje od mene.«

junakinja. Obrisi solze in nam napiši spis »Če ni mame...« Tudi jaz nisem imela mame in vem, kako jo pogrešaš. Napiši nam lep spis. Zdaj pa delajte naprej otroci!»

Matejka si je obrisala solze. V razredu so spet škrebljala peresa po belih straneh šolskih zvezkov. Zagledala se je skozi okno. Videla je prazna in gola drevesa, ki so stala ob poti, kakor premrženi berački. Na žlebu sosednje hiše je ždel majhen ptiček. Stiskal se je v svoj pernat plašček, toda miraz je bil neusmiljen. Vse je bilo pusto in prazno, ker ni bilo sonca. Zazdelo se ji je, da je tudi ona tako gola drevo, ptiček, ki ga zebe, vse le zato, ker nima mame, ki bi jo varovala in grela s svojo ljubeznijo.

V mislih je poiskala grobek svoje mamicke partizanke in napisala z velikimi črkami na belo stran naslov: »Če ni mame...«

»Ko sem bila majhna, sem se igrala z otroki, ki so zmeraj klicali 'mama, mama'. Tudi jaz sem klicala, toda nobena mama ni bila moja.

Avto dirja

Ej, to danes pri nas zmešnjaval! Joj, zavore zdaj so popustile! Smrtna se nevarnost nam obeta! Ampak Marko, bogme, fant od strahu ušle na vrst so miši, sila, brž ustavi avto, reč presnetal!

Bogme, to res prava je strahota! In tako do mraka, do večera ko po izbii avto dirje tuli, dokler o noči s temnega vsemira še z zapeka muca v Marka buli. luna ne prišeta na nebesa.

Golar Manko

POHLEPNEZ

V neki vasi sta živela reven in bogat kmet, ki sta si včasih drug drugemu v silo pomagala. Bogataš je bil pohlepen in ni rad posojal denarja. Imel je dobro zemljo in polja so mu dobro uspevala. Reven kmet je imel njive s slabo zemljo, pa je vseeno rad posodil denar ali blago, če je bilo treba, in kar je premozel.

Nekega dne je napravil bogataš gostijo. Povabil je svoje prijatelje. Reveža ni povabil. Pa se je zgodilo, da mu je zmanjkalo jedil. Stopil je tedaj do reveža in ga nagovoril, da mu naj posodi, kar pač ima. Revež je posodil zadnje, kar je premozel. Bil je pač dobrega srca, se je pa bogataš tudi nekoliko bal.

Gostija se je končala in bogataševi prijatelji so se razšli. Revež sedaj ni imel kaj jesti. Posil je bogataša, naj mu vrne, kar mu je posodil. Bogataš se je

govorjal, da ne more blaga vrniti in da naj revež počaka do jeseni.

Revež je trpel vse leto pomanjkanje. Da se je prehranil, je prosil po hišah na posodo. Ko je prišla jesen, je stopil k bogatašu in ga prosil, naj mu vrne v denarju, kar mu je za gostijo posodil v blagu. Bogataš se je tedaj napravil nevednega in ni hotel o posojilu ničesar več vedeti. Rekel je: »Poberi se! Jaz nisem nikomur nič dolžan! Ker se je revež še naprej trudil za povrnitev in je še dalje mledoval, je bogataš naščuval najj psa.

Tedaj so je pa revež odločil, da se bogataša ne bo več bal. Povedal je svoj dogodek z bogatašem vsem svojim sosedom in teh je bilo devet takih, ki so bili revni in nobeđen bogat. Vsi so si povedali, kar so o bogatašu vedeli in nihče ga ni več spoštoval.

Ko je drugo leto po gostiji bogataš pogorel, mu v nesreči ni šel nihče na pomoč. Tedaj je spoznal, da ga nihče ne mara in da se ga tudi nihče več ne boji. Sedaj je skušal vračati, kar je prej utajil in je prišel tudi k revnemu sosedu sladko prijazen. Ta mu je pa rekel:

»S psom te ne bom napodil. Ker te pa poznam, te samo prosim, da mi ne prihajaš več blizu!«

Meško Ludvik
II. razr. gimnazije
Rakovnik

Boj s snežnimi kepami

Kako dobivamo premog

Tam, kjer danes kopljejo premog, so nekaj bili bujni gozdovi. V njih so rasla mlada drevesa, se razvijala, debella in odmirala. Iz njihovih odmrlih debel so šrpala moč nova, ki so khlila. Toda nje je čakala enaka usoda. Pesek in odpadlo listje je pokrilo te stare gozdove, ki so izginili v globini zemlje.

Izumrla debela so trohnela, ker jih je pritiskala teža zemlje in ker niso imela zraka, ki pomeni za rastlinstvo in za ljudi življenje. Strohnela debela so postajala vse bolj trda in vse bolj črna. Od močnih dreves je ostal edino le ogljik, glavna sestavina vsega, kar živi.

Tako je nastal premog.

Potem so prišle skupine geologov in odkrile najdišča premoga.

Poklicali so rudarje, da bi ga izkopali. Le-ti so se lotili dela in kmalu je nastal pod zemljo cel labirint hodnikov, ki so držali k premogu. V hodnike so rudarji postavili močne lesene opornike, da bi se obvarovali pred rušenjem in zasipavanjem.

Tako je nastalo ogromno podzemeljsko delovišče, kjer odmevajo zamaolki udarci lopat, krampov, brenčijo električni svedr in v tehnično slabo opremljenih rudnikih še vedno hrzajo stepi konji, ki vlečejo vagončke, polne premoga.

Ko sem bila majhna, sem se igrala z otroki, ki so zmeraj klicali 'mama, mama'. Tudi jaz sem klicala, toda nobena mama ni bila moja.

Mladi skakalec

Če še ne veste...

Iz česa grade Eskimti svoja stanovanja?

Ko Eskimti ne love tjušenjev, stanujejo v nekakih kočah iz ledenih plošč. Plošče izsekajo iz ledu, ki ga je na pretek povsod okrog ujih. V tako kožo drži rov, skozi katerega se morajo Eskimti splaziti po vseh starih. Oken seveda ni, pač pa so v stene kože vdelane tanjše ledene plošče. Ognja v takih kočah seveda ne kurijo, ker Eskimti nimajo goriva, svetlobo jim pa daje slaba svetiljka z oljem. Ogenj si naredijo le, kadar bi si radi stopili malo snega, da bi dobili vodo za pitje. Sicer pa jedo vedno presno meso.

BELE PLESALKE

Kakor vile, kakor ptice, kot kraljice v beli svili, kot metulji labkokrili, da ne sliši jih nikdo, kakor pravljicne sestrice, ki v temi so pot zgrešile in zdaj tavajo okoli druga z drugo pod rokó — kot plesalke, ki vrte se lahkonože, da nam zde se, kot da niso še nikoli stopile na tla z nogó — tak se v mraku tiho, plaho, bele, svetle kot nebo,

v drobno solzo spremenj se in otožno zastrmi se kot v spominu v noč temno...

Morda bi živela rada vsaj še jutri, ko bo dan, drobna lepota mlada, deklica iz belih sanj, morda žal ji je, da z vetrom ni še dalje v noč ostala in plesala in plesala z njim v objemu bogvekam, morda je v tej drobni solzi,

Veter jim igra in poje, veter, ki privede z njimi skozi žice, skozi veje in jim zлага pesmi svoje, komaj slišne kot spomini in umljive le sestricam, belim, snežnim lepoticam, da le one znajo nanje odplesati bele sanje, bele sanje iz povesti o kraljicini — nevesti že iz davnih, davnih dni, iz dežele, ki je ni...

A ko veter se utruí, razgubijo se sestrice, bele, nežne lepoticke daleč širom čez zemljo: prva komaj se ujame v vejo, ki jo k sebi vabi, druga sredi tal pozabi na sestrico in nebo, tretja pa v rokah človeka.

ki se v temno noč leskeče, tudi sled minule sreče iz vseh naših lepih sanj...

L. Krakar

SVARILO

Če ti tvojih prstov mar je, pusti nož in pusti škarje — škarje strljejo, nož reže, da za žive dni zaleže. To prestrašna sta grdobca, krvoločna sta hudobca: kdar samo ju s prstom takneš, živega ga ne izmakneš, milosti ni zate več — žiga žaga — p'st je preč!

D. G.

NIČ NI NAŠLA

V velikem mestu je bil park. Po parku so skakali otroci. Tu se je sprehajal stražnik in opazil je na poti pred sabo stanko. Nekaj je pobrala s tal, skrbno zavila v rutico in rutico spravila v žep.

Stražnik je pomislil: »Verjetno je našla kako dragocnost, ali pa denar, pa si ga hoče prilastiti.« Molče je odšel za njo. Hotel je videti, kam bo stanka odnesla najdeno reč.

Starka se je napotila proti domu v ozki ulici. Stražar je stopil za njo v skromno sobico in vprašal:

»Vi ste v parku nekaj našli in skrili?«

»Nič nisem našla,« se je branila stanka.

»Nikar ne tajite. Videl sem vas. Zavili ste nekaj v rutico in jo skrili v žep.«

Pa je segel starki v žep, privlekel na dan rutico in jo začel razvijati. Ko je rutico razvil, je v njej našel kosčke stekla. Ves začuden je vprašal:

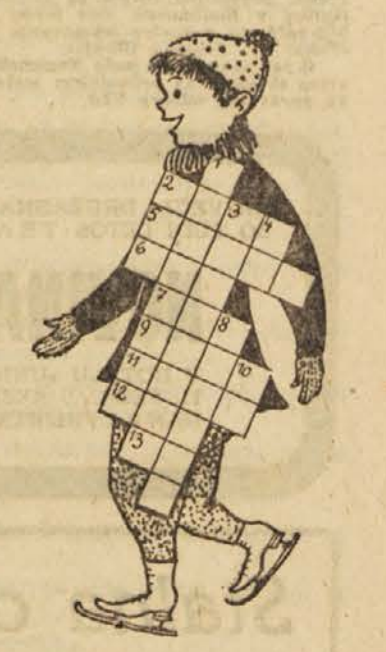
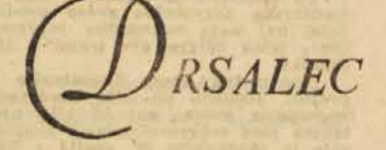
»Zakaj vendar zbirate kosčke stekla?«

»Bala sem se, da bi se otroci porežali, ko tako bosí tekajo povsod. Zato spm pobrala te kosčke.«

Stražar je molče odšel.

F. J. Gould

Križanka

Vedoravno: 2. reka, ki teče skozi Novo mesto, 3. hitrostna tekma, 6. organ vida, 7. organ vida, 9. naličje, natakaj, 11. samo en, en sam, 12. šivalna potrebščina, 13. kar, samo, Navpično: 1. trikotnik, 2. vprašalni zaimék, 3. kušarju podoben plazilec, 4. čé (okrajšano), 8. očitanje, 10. veznik.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED SKUPŠČINO »PARTIZANA« JUGOSLAVIJE

Najpomembnejša naloga — formiranje nekaterih organizacij predvsem v tovarnah, podjetjih, vaseh, šolah — Poudarek na vsestramosti in pridobitvi novih kadrov

Spričo bližnje skupščine »Partizana« Jugoslavije, Zveze za telesno vzgojo v Beogradu, je tajnik zveze Mirolojko Drulović izjavil, da se je leta 1951 na 27.000 in da je položaj tren dan (od približno 30.000 leta 1951) razširil. Mirolojko Drulović je prav tako poudaril, da so dosedajšnji sadovi dejavnosti izpričali, da je postal »Partizana« zdrava in čvrsta povezana organizacija za telesno vzgojo.

»Na bližnji skupščini« je poudaril Drulović, »bo najpomembnejša naloga pripraviti konkretne načrte, kako urediti nove organizacije v tovarnah, podjetjih, v ssehernih vaseh in občinah, v komunah in v šolah.« To nalogo so si zastavili že prej, vendar so zaradi pomanjkanja sredstev in zaradi težav in formiranja novih organizacij, s tem naj bi »Partizana« pridobil novih več sto društev in več stotisoč članov.

Mirolojko Drulović je dalje dejal, da bodo na bližnji skupščini bržkone znova sprožili vprašanja vsestramosti, širine in globine v delu osnovnih organizacij. Sod, da se bodo morali v prihodnje veliko bolj zavestno in s srednjosekularno in delavske — vsekakor pa ponovno za-

strani tiaka je v znanju meri vplivalo tudi na javno mnenje, pa tudi na odnos številnih organov oblasti in družbenih organizacij do pravičnega pojmovanja in postavljanja vprašanja telesne vzgoje.

MEDNARODNA TEKMOVANJA V LETOSNJI SEZONI

Zveza za telesno vzgojo »Partizana« se razen vsestranske dejavnosti svojih osnovnih organizacij, ki se zrealizirajo v rednih urah, laboratoriju, akademskih, tekmovalnih in raznih športnih panogah itd., ukvarja tudi z izboljšanjem kvalitete v orodni telovadbi. Tekmovanja naših najboljših vrhunskih orodnih telovadcev niso redka.

Od osvoboditve pa vse doslej je imela naša telovadna reprezentanca 22 mednarodnih dvobojev z reprezentancami drugih držav ali podobnimi telovadnimi zvezami (Delavska organizacija »Spartak« v Svičiji, Bilanca naših najboljših telovadcev je pozitivna — zmagati so skupno v 14 srečanjih).

Bila so tudi tekmovalja naše ženske telovadke reprezentance. Leto je zela še več uspehov, kakor običajno v 11. srečanjih je zaznamovala 9 zmag.

Tudi letos bo več tekmovalj naše telovadne reprezentance z ustreznimi nasprotniki. Zamisljeni so: povračilno tekmovalje s Češkoslovaško za moško in žensko reprezentanco in dve tekmovalji s poljsko reprezentanco. Razen tega bo 12. februarja letos v Kopenhagenu povračilni dvoboj med moškima reprezentancama Jugoslavije in Danske.

Naj znani telovadci se na ta tekmovalja pripravljajo. Manjle soboto in nedeljo je bilo v Somboru prvo pregledno tekmovalje moških, ki se ga je udeležilo 15 telovadcev. Tudi ženska reprezentanca se bo pripravljala na teboju od 22 do 27. januarja v Ljubljani.

DANES V LUKORU ZACETEK VELIKE MEDNARODNE kolesarske dirke »Po Egiptu«

Danes ob 11. uri bo krenilo iz središča gornjega Egipta — Lukсора več kot sto kolesarjev dvanajstih evropskih, afriških in azijskih dežel. Začela se bo velika mednarodna etapna dirka »Po Egiptu«. Od starta do cilja v Kairu bodo dirkači v 15 dneh prevozili v 14 etapah 1216 km ravne, toda sila napore pot.

PO DOLINI NILA

Tradicionalna dirka »Po Egiptu«, ki je letos prirejana že tretjič, je eno največjih in najtežavnih tekmovalj kolesarjev-amaterjev. Ravna proga narekuje dirkačem od prvega pa vse do zadnjega kilometra sila oster tempo, ki ga številni udeleženci ne morejo izdržati. Pogosto vozijo s hitrostjo 40 in več kilometrov na uro, kar dela velike preglednice zahtevno tekmovalcem, ki so v tej dirki najtežavnije zastopani.

Vrhu tega kakajno udeležence hude preklicanje na izrazito slabem terenu prvih dveh etap ob prehodu skozi predele libijske in vzhodne pušave. Konfiguracija terena, kjer bo potekala dirka, je naslednja: Od Lukšora do Gaze — plodovita dolina Nila, od Gaze do Aleksandrije — del libijske pušave, okrog Aleksandrije močvirnat predel, ki jih Nil ob deževni dobi poplavi, nato najplodnejši del — ustje velike reke, imenovano »vir življenja«, in naposled vse do Kaira — predel velike vzhodne pušave.

HOKEJSKO PRVENSTVO »Jesenice« skoraj gotovo prvak

»JESENICE — LJUBLJANA« 1:0 V letošnjem republikanskem prvenstvu so Jeseničani z visokimi rezultati premagali Kladivar (22:2) in Papirničar (11:0), danes pa so odigrali odločilno tekmo za republikansko prvenstvo z »Ljubljano«. Tekma se je končala z zmago Jesenic 1:0 (0:0, 1:0, 0:0). Moštvu sta se predstavili sodnikoma Perkošu iz Celja in Gorsetu iz Ljubljane, ki sta svojo nalogo slabo opravila. Edini uspešni strelci je bil igralec Jesenic Dušan Brun v 18. minuti druge tretljine.

Jutri se bo prvenstvo Slovenije v hokeju na ledu nadaljevalo s tekmo med »Ljubljano« in Papirničarjem iz Veve, ki bo ob 16. uri in Jesenicah. Po dosedanjih poročilih sodeča kaže, da bo tudi državno prvenstvo v hokeju na ledu na Jesenicah.

OLIMPIADA V MELBOURNEU Moens odvedel udeležbo

Bruselj, 11. jan. (Reuters). Svetovni prvak v teku na 800 metrov (1:45,7) Belgijec Roger Moens je danes izjavil, da na letnih olimpijskih igrah v Melbourneu ne bo sodeloval.

TELEFONSKI RAZGOVOR Z ZVEZNIŠIM TRENERJEM JOZETOM KNIFICEM O TEKAČIH NA POKLJUKI

ROBAČ ali GORIČNIK? Od petih kandidatov sta ostala samo še dva, vendar je vzorna karta za Cortino samo ena...

Ljubljana, 11. jan. — Ker je bila včeraj telefonska zveza z Gorenjsko prekinjena, smo za izid izbirne tekme, ki naj bi danes petega člana tekaške reprezentance na VII. zimskih olimpijskih igrah v Cortini d'Ampezo, izvedeli šele danes dopoldne. Prav tako smo bili nekoliko presenečeni, ko nam je zvezni trener Jozet Knific povedal, da so tekme bile včeraj. V Ljubljani je namreč včeraj ves dan močno deževalo in snežilo.

Proga je bila tokrat nekoliko krajša kot v nedeljo. Bila pa je spet speljana tako, da so morali tekmovalci isto pot preteči dvakrat. Zjutraj, pred tekmo, je le rahlo snežilo, ob začetku odločilnega tekmovalja pa je vedno hujši snežni metej precej oviral tekmovalce.

Največ težav je imel Gašper Kordež. Tudi tokrat ni imel sreče z zveznim štartno številko 1, je dal tekmovalcem za seboj dvakratno prednost. Za njih je moral orati svežo snežno odejo, hkrati pa jih je vte-

kels, medtem ko sam ni imel nikogar pred seboj. Ostali so odšli s štarta v tem vrstnem redu: drugi Zdravko Goričnik, tretji Vinko Rožič in četrti Stefan Robač. Član »Bleda« Janko Silivnik in Pinjo Sirač iz Travnik na spisku prijaviteljev za olimpijado na prvem krogu je kazalo, da bo mladi nadarjeni Zdravko Goričnik, član kranjskega »Triglava«, ponovno svoj nedeljski uspeh. Vrstni red na prvem krogu: Goričnik 35,22, Robač 35,37, Kordež 38,56, Rožič 39,15. Borba se je vodila le med prvima dvema, medtem ko sta se Rožič in Kordež »zamazala« in po prvem krogu odstopila.

Za petega udeleženca olimpijade sta torej ostala le dva tekmovalca: Goričnik in Robač, član »Fužinarja« iz Raven. To sta tekmovalca, ki sta letos hitro napredovala. Oba sta doslej na letošnjih tekmah in treningih lepe rezultate.

Po odstopu Kordeža je prvi tekmovalci, kateremu je sedaj pripadalo vloga orati sneg. Kljub temu pa so podcenjevali uspeha Robača, ki je v drugem krogu z odlično vožnjo najboljše vozič gas in prehitel svojega tekmeča Goričnika. Robač je v drugem krogu dosegel najboljši čas: 15 minut 24 sekund. Na cilju so obema odmerili te-le čase: Robač 1:09,51, Goričnik 1:10,49.

Ker je šlo na teku za konkurenco odločitev o petem članu reprezentance, nas je zanimalo, kakšna sta bila mesta Muleja in Cvenkija naj bi šel na olimpijado še šest tekmovalcev. Le-tega bi izbrali na mednarodnih tekaških tekmah, ki bodo 15. januarja v Andermatu (Švicca), in se jih bodo udeležili Gašper Kordež, Goričnik, Rožič, Silivnik in Sirač. Najboljši naj bi takoj odpotoval iz Andermata v Cortino kot šest član naše tekaške reprezentance.

ROKOMET Dva poraza svetovnega prvaka

Kopenhagen, 11. jan. (DPA). Nemška rokometna reprezentanca je doživela na turneji po Skandinaviji še drugi poraz. Včeraj jo je v Kopenhagenu premagala danska reprezentanca s 3:2 (18:9). V nedeljo so Nemci izgubili v Stockholmu z rezultatom 15:23.

OBJAVA

Ljubljanska smučarska podzveza sporoča, da sta zaradi neugodnih smučarskih razmer odpovedani prvostveni podzvez v Kočevju in Ziebeh.

Nogometni klub Odred, Ljubljana, obvešča, da bo v petek, 13. januarja ob 19 v društvenih prostorih, Kidričeva ulica 9 (blizu Gajev hram), redna letna skupščina nogometnega kluba Odred z običajnim dnevnim redom. Na skupščino vabimo predstavnike športnih forumov, športnih društev in klubov, zastopnike delovnih kolektivov, novinarje, člane in simpatizerje.

Športno društvo Svoboda Vič iz Ljubljane vabi vse člane na svoj redni letni občni zbor, ki bo 22. januarja ob 9 uri v Domu ObLO Ljubljana Vič, Tržaška cesta 3.

V nedeljo, 15. januarja, bo ob 9. uri v dvorani tenisa »Trg Revolucije«. Gosposka ulica 7, redni letni občni zbor NK Krim. Vabimo vse člane in prijatelje kluba! NK Krim

V soboto, 14. t. m., ob 19. uri bo redni letni občni zbor DSD Ilirije iz Ljubljane. Občni zbor bo v spodnji dvorani Telovadnega doma, Vodnikova cesta 153.

PRODAJALCA (kolporterja)

za prodajanje »LJUDSKE PRAVICE« v večernih urah sprejmemo. UPRAVA

NAJNOVEJSE! ZBIRKA

IZVLEČKOV IZ PREDPISOV IN POJASNIL ZVEZNIH ORGANOV, POTREBNIH ZA IZDELAVO ZAKLJUČNIH RAČUNOV ZA LETO 1955

Priladil B. PAJOVIĆ V LATINICI — CENA 350 DINARJEV

Ta zbirka vsebuje urejene izvlečke zveznih predpisov ter ustrezna pojasnila zveznih organov, ki se nanašajo na gradivo o osnovnih sredstvih, skupnem dohodku in razdelitvi le-tega, materialnih stroških, amortizaciji, obrestih na osnovna sredstva in zemljarini, ostalih družbenih prispevkih, plačah za prvo in drugo obdobje, prispevkih za socialno zavarovanje, davkih na promet, rezervnem skladu, zamudnih obrestih, regresih, sredstvih za samostojno razpolaganje, inventarizaciji in davku na dohodek.

Tako urejeno gradivo bodo s pridom uporabile gospodarske organizacije, zlasti ob izdelavi zaključnih računov za leto 1955, organi ljudskih odborov in komisij ob pregledu in potrjevanju zaključnih računov za leto 1955, kakor tudi vsi ostali, ki se zanimajo za gospodarske predpise.

ZBIRKO PRODAJAJO VSE KNJIGARNE V FLRJ. Sprejemamo tudi posamezna naročila po povzetju, brez plačila poštne.

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA« (prej »BIRO ZA IZRADU OBRAZACA«) Tiskarsko-založniško podjetje BEOGRAD — Poštni predal 479 Telefon: 25-937

Vaja na visoki gredi

VESTI IN DOGODKI

DEŽAVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU Partizan favorit

Sabotica, 11. jan. Jutri se začne v Sabotici drugi del državnega moštvenega prvenstva v namiznem tenisu, ki bo trajal tri dni. Prvi del je bil lani na Reki. V drugem delu sodeluje 10 najboljših moštev, ki so se kvalificirali v dosedanjih tekmovaljih. Doslej se ni prijavil edinec Odred (Ljubljana).

To bo najtežavnija tekmovalja najboljših državnih moštev, saj mora odigrati v petih dneh osemnaest moštvo 9 tekem. V moštvih, ki sodelujejo na tem prvenstvu, so najboljši jugoslovanski namiznotenisti igralci. Iz njega Zarka Dolinarja, ki ne sme nastopiti, ker je njegovo moštvo v drugi ligi. Z največjim zanimanjem pričakuje tekmo Harazgona, Grujića, bratov Markovića, Voćinca, Barlovića, Huđeta in drugih, ki bodo njih iger odvisna razvrstitve posameznih moštev.

Organizacijo tekmovalja so zagnali Spartaku. Tekme bodo v dvorani Obrtne zbornice in Doma kul-

VII. OLIMPIADA V CORTINI Izvrstni snežni pogoji

Cortina d'Ampezo, 11. jan. (AFP). V okolici Cortine d'Ampezo je včeraj zapadel sneg in so sedaj pogoji za smučanje spet ugodni. Včeraj je prišel v središče olimpijskih iger libanonska reprezentanca, ki je nemudoma začela trenirati.

ROKOBORBA Partizan na švedskem — uspeh za uspehom

Stockholm, 11. jan. (AFP). Jugoslovanska rokoborska moštvo Partizana si je sinoči na svoji turneji po švedskem priborilo še tretjo zmago. V mestu Skara je premagalo odnотно reprezentanco s 6:2.

ETAPE 1510 km DOLGE PROGE

I. Lukšor—Kena (70 km), II. Kena—Solha (170 km), III. Solha—Asiut (120 km), IV. Asiut—Minie (135 km), V. Minie—Beni-suef (125 km), VI. Beni-suef—Giza (115 km), VII. Giza—Kair (124 km), VIII. Kair—Aleksandrija (170 km), IX. Aleksandrija—Mansura (185 km), X. Mansura—Kana (85 km), XI. Kana—Ismailli (241 km), XII. Ismailli—Port Said—Suez (175 km), XIV. Suez—Kairo (135 km).

IZRAZITIH FAVORITOV NI

Iz Lukšora v Kairo hitijo kompletne moštva: CSR, Danske, Bolgarije, Rumunije, Anglije, Jugoslavije, Vzh. Nemčije, Poljske, Traka, Sirije, Libanona in Egipta. Razen njih je tudi veliko samostojnih dirkačev. Kdo med njimi bo prvi pretegl vrvice na cilju in si v splošni razvrstitvi priboril prvo mesto? Prognoz je kakor vselej nič koliko. Nekateri si največ upajo na lanskega zmagovalca Bolzarov, drugi na Dancev, tretji ob Češkoslovakov. Med favorite prištevajo še kolesarje

PRED REPUBLIŠKIM PRVENSTVOM V KEGLJANJU

Tekmovalje bo zanimivo od prvega do zadnjega lučaja

v dveh skupinah bo nastopalo 20 moštev iz vseh kegljaških središč Slovenije

Komaj so stopili v novo leto, že bodo slovenski kegljači začeli z republikanskim prvenstvom. V nedeljo bodo namreč na kegljišču Konstruktorja in »Maribora« v Mariboru prvi nastopi za naslov moštvenega prvaka.

20 MOŠTEV V DVEH SKUPINAH

Letošnje republikansko moštveno prvenstvo se bo odvijalo v dveh skupinah po 10 moštev. V prvi skupini bo tekmovalih prvih deset lanskega prvenstva, in sicer: »Triglava« (Kranj), Branik (Maribor), »Jesenice«, »Ljubljana«, Beton (Celje), Gradis (Ljubljana), Kladivar (Celje), »Krim« (Ljubljana), »Maribor« in Ilirija (Ljubljana). Drugo skupino pa bodo sestavljali: Lokomotiva (Maribor), Proletarec (Zagorje), Tehnometal (Celje) Gorjanci (Novo mesto), Invalid (Ljubljana), Branik (Nova Gorica) in štiri privprosilarna moštva s kvalifikacijskega tekmovanja, ki bo v soboto, nedeljo in ponedeljek v Mariboru z udeležbo: Gradis (Jesenice), Poštar (Ljubljana), Svoboda (Celje), Pionir (Novo mesto), Rudar (Trbovlje), Primorje (Ajdovščina) in »Ruše«.

Medtem ko se bodo moštva iz prve skupine borila za mesta od 1 do 10, pa bodo moštva druge skupine zavzela mesta od desetega naprej. Najboljši dve moštvi druge skupine bodo v prihodnjem prvenstvu nastopili na mestu zanjih dveh iz prve.

V prvi skupini bo vsako moštvo nastopilo po enkrat v Mariboru, Celju, Ljubljani, Kranju in na Jesenicah (če bo tam dograjeno do meseca aprila štiristezno kegljišče), v drugi skupini pa v Mariboru, Celju in Zagorju.

FAVORITOV JE VELIKO

Letošnje prvenstvo bo tako po množičnosti kot po kvaliteti prekašalo vsa dosedanja republikanska prvenstva v kegljanju. Prvi bodo za naslov republikanskega prvaka nastopala moštva iz vseh kegljaških središč Slovenije. Na vprašanje, kdo bo zmagovalac, je tudi tokrat težko odgovoriti. Šele zadnje krogle, ki bodo stekle proti kegljem konec meseca aprila, bodo verjetno odločile končni vrstni red. Kot vsako leto verjetno tudi letos brez presenečenja ne bo šlo. Če upoštevamo dosedanje rezultate, potem bomo o jakosti moštev dobili najbolj jasno sliko v prvi skupini. Republikanski prvak »Triglava« iz Kranja bo verjetno tudi letos igral »prvo violino«. Po jakosti za njim ne zaostajajo veliko Ljubljana, Branik in »Jesenice«. Beton je že lani presenetil s petim mestom. Letos pa bo verjetno še bolj posegel v borbo za najvišji naslov. Libanonski Gradis je iz leta v leto boljši in ne bo presenečenje, če ga bomo na koncu prvenstva srečali pri vrhu. Nekdaj eno najmočnejših slovenskih moštev ljubljanski »Krim« je — kot kaže — končno prebrodil krizo in bo letos verjetno spet zaživel. Ilirija, Kladivar in »Maribor« bodo verjetno odločali, kdo se bo prihodnje leto preselil v drugo skupino. Veliko bolj nejasna slika pa je v drugi skupini. Lokomotiva iz Maribora je morda trenutno najmočnejša,

NAJVEČJA DRUŽABNA PRIREDITEV V LJUBLJANI BO TUDI LETOS TRADICIONALNI NOVINARSKI PLES V HOTELU »UNIONU« NA PUSTNO SOBOTO 11. FEBR. REZERVIRAJTE SI ZE ZDAJ TA DAN ZA PRIJETNO ZABAVO IN RAZVEDRLO

Stalna dopisnika za GORENJSKO in BEOGRAD iščemo Ponudbe pošljite na uredništvo »LJUDSKE PRAVICE«

OBIŠČITE DANES KULINARIČNO RAZSTAVO v Hotelu Bellevue OD 9. DO 17. URE 114

ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE razpisuje mesto ZOBNE ASISTENTKE za Zobno ambulanto Trbovlje in BOLNIČARKO za Sektorsko ambulanto Trbovlje Temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. T-21

DNEVNE NOVICE

OBRATOVALNI ČAS LJUBLJANSKIH TRGOVIN

Na podlagi 7. odstavka objave Dnevne sekretariata za gospodarstvo LRS o omejitvi električne energije...

PREDAVANJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širšim zainteresiranim krogom.

GLEDALIŠKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA Cetrtrek, 12. jan. ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« Abonma K. (Falstaff - Janez Cesar.)

OPERA Cetrtrek, 12. jan. ob 19.30: Massenet: »Manon.« Abonma red F. Petek, 13. jan. ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba.« Abonma red D.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališka pasaža Cetrtrek, 12. jan. ob 20: Stepančič-Gregor: »Lectovo srce.« Opereta. Gostovanje Svobode Kranj.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom Cetrtrek, 12. jan. ob 20: L. Fodor: »Uspavanka«, veseloigra. Red B. Vstopnice so tudi v prodaji.

VESTI Z JESENIC MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE Sobota, 14. jan. ob 18: Bojan Cebul: »Janko in Metka.«

Vesti iz Maribora

DEZURNA LEKARNA Cetrtrek, 12. jan. lekarna »Tabore, Trg Revolucije 3. Petek, 13. jan. lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO Cetrtrek PARTIZAN: ameriški film »Po treh temnih ulicah.« UDARNIK: ameriški film »Da zora ne svane.«

POBREZJE: ameriški barvni film »Karneval v Teksasu.« STUDENCI: madžarski film »Se živijo.«

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE Cetrtrek, 12. jan. ob 19.30: Gotovica: »Ero z onega sveta.« Red VAS. Petek, 13. jan. ob 15: Brenkova: »Najlepša roža.«

RADIO LJUBLJANA Spored za četrtrek, 12. januarja. Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

CELSKO GLEDALIŠČE Petek, 13. jan. ob 15: R. Marinčević: »Glorija.« III. srednješolski abonma Nedelja, 15. jan. ob 14: G. Axelrod: »Sedem let skomine.«

VESTI IZ TRROVELJ Potujoči kino Ljudske prosvete predvaja francoski zabavni film »Imel sem sedem hčera«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški barvni film »Škrlatna ravnina«

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Gregory Peck in Win Min Than.

KINO »KOMUNA«: amer. barvni film »Ujetnik dvorca Zende.«

KINO »SLOGA«: ital. film »Oprosti mi.«

KINO »SOCA«: Jugosl. kinoteka predvaja češki film: »Erotikon.«

KINO »TRIGLAV«

Slovenski film TRENUTKI ODLOČITVE

Tednik. V glavni vlogi Stane Sever in Julka Startičeva. Predstave ob 16, 18 in 20.

KINO »LITOSTROJ«: Francoski film: »Edvard in Karolina.«

JESENICE »RADIO«: Ameriški film: »Kalfiv zaklade.«

CELJE »UNION«: amer. film »Ljubim Melvina.«

KRANJ »STORŽIČ«: ameriški barvni film »Mostobranci.«

KINO V IČA

Ameriški barvni film Steza slonov

Tednik »Filmske novosti št. 1«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »ŠIŠKA«

Angleško-italijanski barvni film »ROMEO IN JULIJA«

V glavni vlogi: Susan Shental in Laurence Harvey. Predstave ob 16, 18 in 20.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE Cetrtrek, 12. jan. ob 16: Grimm-Skufca: »Janko in Metka.«

DROBNI OGLASI IŠCEM mesto snalilke. Naslov v oglasnem oddelku LP. 1931

CEBELARSKO LITERATURO: knjige, domače in tuje revije, rokopise, slike in ostale čebelarske redkosti.

GENERATOR 50-100 kW, z napetostjo 3 x 380/220 V 50-H - nujno potrebuje Tovarna konzerv »Vardar« v Skopju.

VEC KOVINOSTRUGARJEV dobi takoj službo v tovarni »Indos«, Ljubljana, Moste, ob železnici. 41

TOVARNA LETAL

UTVA - PANČEVO

nujno potrebuje: kvalificirane in visokokvalificirane kovinostrugarje orodjarje komercialne uslužbenca

za delo v nabavnem oddelku tovarne

V pošto prihajajo uslužbenca s srednjo šolo in najmanj triletno prakso v tej službi.

Pismene ponudbe z življenjepisom pošljite personalnemu oddelku na gornji naslov najkasneje do 1. februarja 1956.

OBVESTILO!

S 1. januarjem 1956 smo odstopili prodajo vseh vrst nogavic z napakami SAVINJSKEMU TRGOVSKEMU PODJETJU, POLZELA.

Sindikalne podružnice in druge interesente prosimo, naj se v bodoče v pogledu nabave tega blaga obračajo direktno na imenovano podjetje, ker na morebitne dopise in prošnje ne bomo več odgovarjali.

Tovarna nogavic POLZELA

»Vi pri tem denarju nimate nobenega deleža,« je rekel Chautand. »Namesto da bi se zadovoljili z eno petino, bi si midva lahko razdelila ves denar. Dovolil bi vam, da si pridržite polovico.«

Dotrpela je naša ljuba mama

MARIJA KOČAR roj. KLINAR

Pogreb bo 12. januarja 1956 ob 16. uri na Mestnem pokopališču v Celju.

Zalujoči: mož FRANC in otroci MAGDA, FRANJO, ANICA, por. Rajer z družinama

Dotrpela je naša mamica

IVANKA FRECE roj. Kastelic

Njeno izmučeno telo bomo spremili k večnemu počitku 13. januarja 1956 ob 14.30 iz Franciškove mrliške vežice na Zaloh. Do dneva pogreba leži do 10. ure na svojem domu, Groharjeva 21.

Zalujoči: mož FRANC, sin MARJAN z ženo EMO, hčerka ERIKA in ostalo sorodstvo

Zgodba o »decelski«

»Pokazal vam bom svoje račune. Videli boste, da zaslužim malo in da vam morem zelo malo plačati.« Dumetrius se je nasmehnil.

»Če storim tisto, kar zahtevate, ne bom dolgo živel. Od listoga denarja je ostalo še več ko enajst milijonov, toda samo en del je moj. Denar so mi zaupali, naj ga hranim in jaz ga varujem za ostale. So še drugi, ki imajo enak delež pri tem.«

»Vi pa hočete še živeti!«

